

LUNDS
UNIVERSITET

”Äh sugardejting i sig det är ju alltså prostitution” - En rättssociologisk studie om sugardejting

Av: Daniel Andersson
Carl Lindman

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)
Vårtermin 2019

Handledare: Karl Dahlstrand

Examinator: Reza Banakar

Förord

Arbetet med att skriva denna uppsats har varit en mödosam men lärorik process. Uppsatsen har tagit många olika vändningar under arbetets gång och ständigt bjudit oss på nya utmaningar.

Vi vill tacka vår handledare Karl Dahlstrand för värdefulla råd under författandet av denna uppsats. Vi vill också rikta ett stort tack till alla våra intervjupersoner som delat med sig av såväl sin tid och kunskap som sina erfarenheter. Utan er hade den här uppsatsen inte varit möjlig!

Lund 2019-05-19

Daniel Andersson

Carl Lindman

Abstract

Sugar dating is a phenomenon in which peoples' company and intimacy is traded for gifts and luxurious consumption. This study investigates what difficulties and possibilities exist for the regulation of sugar dating. In order to answer this question, the study also investigates how representatives of the Swedish police and the County Administrative Boards of Sweden (länsstyrelser) perceive the phenomenon of sugar dating. Semi-structured interviews with representatives of the Swedish police and of the County Administrative Boards of Sweden were conducted in order to answer the study's questions. In interpreting the interviewees' answers, a norm perspective regarding the interplay between social and legal norms is used. Zygmunt Bauman's perspective on the development of a postmodern society is also used as a theoretical framework. The study concludes that both the representatives from the police and the County Administrative Boards of Sweden perceive sugar dating as prostitution and in need of regulation. The study also concludes that factors regarding the gendered and financial aspects of sugar dating make regulation of sugar dating difficult. Nevertheless, there seem to be a possibility for law to regulate sugar dating by avoiding a complete prohibition of sugar dating whilst instead, for example, increasing state supervision of sugar dating websites. The authors stress the need for an eventual regulation to accommodate women's perspective and experiences of sugar dating since women frequently seem to be the sellers in sugar dating.

Keywords: norms, prostitution, regulation, sugar dating

Antal ord: 16 381

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.1. Bakgrund.....	1
1.2. Problemformulering.....	2
1.3. Syfte och frågeställningar.....	3
1.4. Avgränsningar.....	3
1.5. Rättssociologisk relevans.....	4
2. Rättsliga utgångspunkter.....	5
2.1. Köp av sexuell handling av barn och koppleri.....	5
2.2. Sexköpslagen.....	6
2.2.1. Sexköpslagens syfte.....	6
2.2.2. Sexköpslagen - gällande rätt.....	7
3. Tidigare forskning.....	8
3.1. Den svenska sexköpslagen.....	8
3.2. Forskning om sugardejting.....	11
3.3. Sammanfattning av tidigare forskning.....	13
4. Teoretiskt ramverk.....	15
4.1. Vad är en social norm?.....	15
4.2. Vad är en rättslig norm?.....	15
4.3. Samspelet mellan sociala och rättsliga normer.....	16
4.3.1. Normperspektivets relevans för uppsatsen.....	18
4.4. Postmodernism och flytande relationer.....	18
4.4.1. Postmodernismens relevans för uppsatsen.....	20
5. Metod.....	21
5.1. Litteraturoversikt.....	21
5.2. Socialkonstruktionism.....	21
5.3. Semistrukturerade intervjuer.....	22
5.3.1. Intervjuernas genomförande.....	23
5.4. Snöbollsurval.....	23
5.5. Etiska överväganden.....	24
5.6. Reliabilitet och validitet.....	25
5.7. Analys av intervjuerna.....	26
6. Resultat.....	27
6.1. Uppfattningar bland poliser.....	27
6.1.1. Den uppfattade meningen med sugardejting.....	27
6.1.2. Skildring av deltagarna i sugardejting.....	28
6.1.3. Sugardejting som en “marknad”.....	29
6.1.4. Rättsliga aspekter kring sugardejting.....	30
6.2. Uppfattningar bland personal på länsstyrelser.....	31
6.2.1. Den uppfattade meningen med sugardejting.....	31
6.2.2. Skildring av deltagarna i sugardejting.....	32
6.2.3. Sugardejting som en “marknad”.....	33
6.2.4. Rättsliga aspekter kring sugardejting.....	34
7. Analys.....	36
8. Avslutande diskussion och slutsatser.....	41
8.1. Förslag på framtida forskning.....	42
9. Källförteckning.....	43
9.1. Offentligt tryck.....	45
10. Bilagor.....	47

1. Inledning

Historiskt har jämställdhet inte varit ett framträdande inslag i svensk politik, vilket inte minst framgår av att kvinnor varken hade rösträtt eller kunde bli valda till riksdagen före 1920 (Gunnarsson, Svensson, Käll & Svedberg 2018, s. 13). Jämställdhet är dock numera en viktig del av svensk politik och enligt Regeringsformen (SFS 1974:152, 1 kap. 2 § 5 st.) har det offentliga en konstitutionell skyldighet att motverka könsbaserad diskriminering. Regeringen inrättade också 2017 en jämställdhetsmyndighet för att arbeta för ökad jämställdhet (SFS 2017:937). En viktig aspekt av jämställdhetspolitiken är sexuella relationer mellan män och kvinnor, vilket framgick av att regeringen i samband med Kvinnofridsreformen 1998 uttryckte att köp av sexuella tjänster är ett hinder mot ett jämställt samhälle (prop. 1997/98:55, s. 22).

Sugardejting är en företeelse som kan utgöra ett hot mot den jämställdhet som eftersträvas inom svensk politik, även om det inte är helt klarlagt vad sugardejting faktiskt är. Forskaren Kavita Nayar (2017) menar att sugardejting handlar om att kvinnor och män som kallas sugar babes får ekonomisk ersättning av sugar daddies eller sugar mamas i utbyte mot sällskap och sexuell närhet. Forskarna Juliane Hoss och Linda M. Eskell Blokland (2018) går ännu längre och beskriver sugardejting som ett fenomen där män under en kortare eller längre tid byter pengar och gåvor mot sexuella tjänster från någon som är betydligt yngre än de själva är och dessutom under 18 år. Skillnaden i definition kan bero på att Nayars (2017) studie är från en amerikansk kontext och Hoss och Bloklands (2018) från en sydafrikansk kontext. Gemensamt för definitionerna är att en sugar daddy eller sugar mama köper en relation som kan innehålla sexuella inslag från en sugar babe genom pengar och gåvor. Det är med andra ord inte en sexuell handling som köps, utan snarare en mer långvarig relation som kan involvera sexuella handlingar. Sugardejting har på senare tid även uppmärksammats i Sverige (Håkansson 2018). Sugardejting kan, utifrån att det handlar om köp av intima relationer, ses som en utmaning mot målet om män och kvinnors jämställdhet som är rådande i Sverige.

1.1. Bakgrund

Prostitution är ett fenomen som sägs ha förekommit i alla tider. Hur prostitutionen har utövats och reglerats har emellertid varierat under historien. Under 1990-talet skedde en viktig förändring i den rättsliga regleringen av prostitutionen i Sverige då köparen men inte säljaren av sex kriminaliserades (SFS 1998:408). Detta innebar en tydlig skillnad jämfört med då gällande lagstiftning eftersom såväl försäljning som köp av sex var lagligt, även om det var förbjudet att köpa sex från minderåriga (prop. 1997/98:55, s. 103). Genom införandet av förbudet av köp av

sexuell tjänst (härefter kallad sexköpslagen) blev Sverige det första landet i världen att straffbelägga sexköp utan att samtidigt kriminalisera försäljningen av sex (SOU 2010:49, s. 13). Under 2000-talet har däremot andra länder följt Sveriges exempel att kriminalisera sexköp, exempelvis kriminaliserade såväl Norge som Island köparen men inte säljaren av sex 2009 (SOU 2010:49, ss. 136–137).

Även omfattningen och formerna för prostitutionen har ändrat karaktär genom åren. Under 1980- och början på 1990-talen skedde en ökning av prostitutionen i Sverige. Under denna period minskade dock antalet kvinnor i gatuprostitution (Prostitutionsutredningen 1995, s. 98). Ökningen av det totala antalet kvinnor i prostitution berodde till stor del på en ökning av inomhusprostitutionen, det vill säga prostitution på exempelvis massagesalonger (Prostitutionsutredningen 1995, ss. 98–99). Kartläggningar av försäljning och köp av sexuella tjänster har även utförts under 2000-talet. I den statliga utvärdering som gjordes av sexköpslagen år 2008–2010, framkom att antalet kvinnor i gatuprostitution 2008 hade halverats jämfört med 1998 (SOU 2010:49, s. 108). Inomhusprostitutionen antas under 2000-talet ha varit relativt konstant i dess omfattning och har i vart fall inte ökat i omfattning (SOU 2010:49, s. 111–112). Nya fenomen rörande prostitution har dock uppstått under 2000-talet. Internet har utvecklats till att bli den viktigaste arenan för sexköpare och sexsäljare att hitta varandra (SOU 2010:49, s. 109). Internets allt viktigare roll i prostitutionen kan ses som en förskjutning av gränserna och arenorna för prostitution, där prostitutionen har blivit mer flexibel och otydlig. Bilden av en prostituerad som en kvinna i ett gathörn kan inte längre anses vara representativ för prostitutionen. På detta sätt kan prostitutionen sägas ha blivit svårare att greppa, såväl köpare som säljare har blivit virtuella snarare än fysiska aktörer. De flytande och otydliga gränserna för prostitution som har blivit allt vanligare framgår av att sugardejting blivit allt vanligare i det digitala samhället (Nayar 2017).

1.2. Problemformulering

Under 2000-talet har således nya gråzoner för vad som räknas och vad som inte räknas som prostitution uppmärksamats. Gråzoner som sugardejting har naturligtvis existerat även tidigare, men har blivit mer tillgängliga och mer aktuella i och med internets allt större inverkan på människors liv (Nayar 2017). Forskaren Kavita Nayar (2017, s. 335) definierar sugardejting som:

“women and men dubbed ‘sugar babies’ [...] explicitly request economic compensation from ‘sugar daddies’ or ‘sugar mamas,’ who make their needs for companionship and sexual intimacy equally known”.

Kvinnor som deltagit i sugardejting vittnar om sexköp och försök till sexköp på sugardejtingsidor (Wikén & Bergman 2017), men sugardejtingsidorna själva hävdar att sugardejting inte rör sig om sexköp och att all prostitution är förbjuden (SeekingArrangement 2018; Sugardaters.se, u.å.). Att sugardejting kan ses som en rättslig gråzon tydliggörs av att en förundersökning mot en sugardejtingsida lades ner eftersom det inte var tydligt huruvida det rörde sig om koppleri eller inte (Håkansson 2018). Sugardejting framstår med andra ord som ett fenomen som kan förstås ur olika perspektiv. Det kan vara så att sugardejting i vissa fall faktiskt rör sig om sällskap, men det kan också vara så att sugardejting handlar om prostitution. Eventuellt börjar det med sällskap men slutar med ett sexköp eller andra övergrepp. Det är därför relevant att studera myndighetspersoners syn på sugardejting och vilka förutsättningar som finns för en rättslig reglering av sugardejting.

1.3. Syfte och frågeställningar

Sugardejting kan betraktas som en gråzon för sexköp och prostitution. Det finns vittnesmål om att sugardejting är en täckmantel för prostitution, varför det enligt vår mening är viktigt att studera detta område. Syftet med denna studie är att utifrån intervjuer med myndighetspersoner på Polismyndigheten och länsstyrelser studera vilka förutsättningarna är för en rättslig reglering av sugardejting. För att kunna studera detta kommer även myndighetspersoners uppfattningar om sugardejting att undersökas. Tanken med studien är att få en bättre förståelse för vad som måste beaktas vid en eventuell reglering av sugardejting. Vår huvudfråga är följande:

- Vilka möjligheter och svårigheter finns med att reglera sugardejting rättsligt?

För att besvara ovanstående frågeställning måste en förståelse för fenomenet sugardejting uppnås. För att kunna besvara studiens huvudfråga utgör därför följande frågeställning en delfråga:

- Vilka uppfattningar om sugardejting finns bland ett urval poliser och anställda på länsstyrelser?

1.4. Avgränsningar

Studien har avgränsats till att endast intervjua myndighetspersoner från länsstyrelser och Polismyndigheten. Avgränsningen har delvis gjorts utifrån att dessa myndigheter jobbar med prostitutionsrelaterade frågor och därför har god kunskap om denna typ av frågor. Till viss del är avgränsningen också ett resultat av att dessa myndighetspersoner var de som var villiga och

hade möjlighet att medverka i studien. Vidare utgår denna studie endast från myndighetspersoner som arbetar i norra Sverige.

1.5. Rättssociologisk relevans

Inom rättssociologin finns ett stort kunskapsintresse där fokus riktas mot hur rättsliga regler och beslut, och övriga samhällsstrukturer samverkar i praktiken (Baier & Svensson 2018, s. 12). Intresset inom rättssociologin är således frågor som rör det samspel som existerar mellan dessa två områden. Mathiesen (2005, ss. 117–118) talar om en växelverkan mellan rätten och samhället, samt hur dessa interagerar med varandra. Detta innebär att lagstiftningen alltid verkar tillsammans med olika samhällsförhållanden, exempelvis faktorer som kön och ekonomiska förhållanden.

Sugardejting berör mänskliga relationer och sexualitet, vilket länge har varit av kriminalpolitiskt intresse i Sverige, inte minst under 1970-talet då en liberalisering av sexualbrottslagstiftningen övervägdes (Dahlstrand 2018). Inom rättssociologin finns det också ett intresse för mänskliga relationer, exempelvis relationer mellan män och kvinnor. Till exempel har rättssociologen Charlotte Agevall (2004) studerat relationen mellan män och kvinnor och hur heterosexuella normer och könsnormer samverkar i sådana relationer. Denna studie avser just att studera förutsättningarna för att rättsligt reglera en viss typ av intima relationer mellan män och kvinnor. Utifrån det ovan sagda framgår därmed studiens rättssociologiska relevans.

2. Rättsliga utgångspunkter

Eftersom sugardejting tycks kunna involvera sexköp kommer den strafflagstiftning som berör prostitution att presenteras, närmare bestämt sexköpslagen, förbudet mot köp av sexuell handling av barn samt bestämmelsen om koppleri. Eftersom sexköpslagen är central för arbetet mot prostitution kommer denna lagstiftning presenteras relativt utförligt, medan övrig lagstiftning endast kommer presenteras utifrån gällande rätt. Fler bestämmelser än endast sexköpslagen presenteras eftersom sexköp och prostitution är komplexa fenomen som kan ta sig olika uttryck. Det är därför relevant att ha en förståelse för närliggande lagstiftning för att kunna förstå sugardejting som en rättslig gråzon.

2.1. Köp av sexuell handling av barn och koppleri

Köp av sexuell handling av barn regleras i Brottsbalken (SFS 1962:700) 6 kap. 9 § och förbjuder köp av sexuella tjänster från barn under 18 år. För straffansvar krävs att barnet har påverkats till att delta i den sexuella handlingen, men om det är gärningsmannen eller barnet som utför den sexuella handlingen är oväsentligt (Leijonhufvud, Träskman & Wennberg 2017, BrB 6:9 s. 2). Köpet behöver inte genomföras med pengar, utan ersättning kan vara exempelvis föremål, men ersättningen måste vara en orsak till att barnet deltar i den sexuella handlingen (Leijonhufvud, Träskman & Wennberg 2017, BrB 6:9 s. 2). Bestämmelsen är i mångt och mycket lik bestämmelsen om köp av sexuell tjänst som finns i BrB 6 kap. 11 § och som är tillämplig när säljaren är över 18 år. För straffansvar krävs uppsåt förutom i förhållande till barnets ålder, där oaktsamhet är tillräckligt (BrB 6 kap. 13 §). Straffskalan för brottet är böter eller fängelse i högst två år (BrB 6 kap. 9 § 1 st.).

Bestämmelsen om koppleri finns i BrB 6 kap. 12 §. Straffbudet kriminaliserar handlingar som utnyttjar eller bidrar till att någon annan säljer sexuella tjänster. Koppleri kan begås genom att gärningspersonen bidrar till att någon annan säljer sexuella tjänster, exempelvis genom transport av prostituerade eller genom att bedriva bordellverksamhet (Leijonhufvud, Träskman & Wennberg 2017, BrB 6:12 s. 2). Koppleri kan också begås genom att gärningspersonen ekonomiskt utnyttjar någon annans försäljning av sexuella tjänster på ett otillbörligt sätt (BrB 6 kap. 12 § 1 st.). Detta betyder att gärningspersonen på något sätt måste ta del av den prostituerades inkomster från försäljningen av sexuella tjänster (Leijonhufvud, Träskman & Wennberg 2017, BrB 6:12 s. 2). Ett tredje sätt som koppleri kan begås på är genom att den som hyr ut eller lånar ut en lägenhet underlåter att agera för att stoppa prostitution som hen får veta begås i lägenheten (BrB 6 kap. 12 § 2 st.). Koppleri av normalgraden har en straffskala på

fängelse i högst fyra år, medan straffskalan för grovt brott är fängelse i mellan två och tio år (BrB 6 kap. 12 § 1 och 3 st.).

2.2. Sexköpslagen

Samhället har länge intresserat sig för att reglera kvinnors sexualitet. Historikern Yvonne Swanström (2005) har påvisat hur lagstiftaren redan på 1800-talet reglerade och kontrollerade prostituerade kvinnors sexualitet för att upprätthålla samhällsmoralen och undvika spridning av könssjukdomar. Regleringen av prostitutionen under 1800-talet motiverades också med att män hade en stark sexualdrift som kvinnor behövde ta ansvar för. Leijonhufvud, Träskman och Wennberg (2017, BrB 6 kap. s. 1) menar vidare att sexualbrotten är den brottstyp som genomgått störst förändringar genom historien och att den fria sexualiteten historiskt har setts som ett hot mot samhället. Att den fria sexualiteten har setts som ett hot mot samhället framgår av att sex utanför äktenskapet var kriminaliserat ända till 1918 (Leijonhufvud, Träskman & Wennberg 2017, BrB 6 kap. s. 1). Dagens politiska intresse för den mänskliga sexualiteten har med andra ord en lång politisk historia. Även forskare har visat ett intresse för den mänskliga sexualiteten och hur den regleras, bland annat i förhållande till genus. Feministiska studier av rätten har exempelvis visat på hur sexualbrott regleras utifrån en manlig norm (Burman 2013, s. 19).

När sexköpslagen infördes var det lagligt att köpa sex från en vuxen prostituerad (prop. 1997/98:55, s. 103). Det var dock olagligt att köpa sex av en person under 18 år. Sexköpslagen medförde därmed en förändring av svensk kriminalpolitik. Sexköpslagen gjorde det olagligt att ge någon ersättning i utbyte mot tillfälliga sexuella tjänster och överträdelse av förbudet kunde leda till böter eller fängelse i upp till sex månader. Det var, och är fortfarande, lagligt att sälja sex.

2.2.1. Sexköpslagens syfte

Kriminaliseringen av sexköp var en del i en större reform för att motverka våld mot kvinnor (prop. 1997/98:55). Reformen var unik eftersom den anlade ett jämställdhetsperspektiv på straffrätten (Burman 2013, s. 9). Bekämpandet av såväl våld mot kvinnor som prostitution sågs som viktigt om samhället skulle bli mer jämställt. Regeringen menade nämligen att det var oacceptabelt i ett jämställt samhälle att män begår våldsbrott mot kvinnor eller köper sexuella tjänster av kvinnor (prop. 1997/98:55, ss. 21–22; SOU 2010:49, s. 75). Därmed kan det bakomliggande motivet till införandet av sexköpslagen ses som att lagen ska bidra till att uppnå ett jämställt samhälle. Mer konkret innebär detta att lagen ska bekämpa och reducera prostitutionen. Bekämpningen skulle framförallt ske genom att sexköpslagen förväntades ha en avskräckande effekt på såväl potentiella köpare som på internationella traffickinglingor (prop.

1997/98:55, ss. 104–105). Detta skulle medföra en minskning av prostitutionen genom en minskad efterfrågan. Sexköpslagen var också tänkt att ha en normbildande effekt. Detta framgår av att regeringen genom sexköpslagen ville markera samhällets syn på prostitution och sexköp (prop. 1997/98:55, ss. 104–105; SOU 2010:49, s. 75).

Ett skäl till att endast kriminalisera sexköparen, var att säljaren av den sexuella tjänsten ansågs befinna sig i en utsatt situation och att en kriminalisering av säljaren skulle riskera att avskräcka den prostituerade från att söka hjälp (prop. 1997/98:55, s. 104; SOU 2010:49, s. 76). Att motivera kvinnor i prostitution att söka hjälp istället för att bestraffa och stigmatisera dem är således ett syfte med lagen. Regeringen menade även att prostitution är relaterat till annan brottslighet och därför viktig att bekämpa (prop. 1997/98:55, s. 104; SOU 2010:49, s. 75). Även om stora förhoppningar knöts till förbudet mot sexköp, ansåg regeringen att sociala insatser riktade till prostituerade alltså var den bästa metoden för att minska prostitutionen, medan sexköpslagen endast var ett komplement till dessa insatser (prop. 1997/98:55, s. 105).

2.2.2. Sexköpslagen - gällande rätt

Från att ursprungligen ha varit en självständig lag, inkorporerades sexköpslagen 2005 i Brottsbalken. Lagen placerades i 6 kap. 11 § och fick brottsrubriceringen köp av sexuell tjänst (SFS 2005:90). Sexköpslagen kriminaliserar att mot ersättning skaffa sig en tillfällig sexuell förbindelse. Bestämmelsen ska endast tillämpas om tidigare bestämmelser i Brottsbalkens 6:e kapitel inte är tillämpliga (BrB 6 kap. 11 § 1 st.). I samband med 2005 års sexualbrottsreform vidgades straffansvaret så att det numera är olagligt att använda en sexuell tjänst som tredje part har betalat för (prop. 2004/05:45, s. 150). Vad gäller rekvisitet ersättning kan det utgöras av pengar, men även exempelvis middagar (Leijonhufvud, Träskman & Wennberg 2017, BrB 6:11 s. 2). Huruvida ersättningen faktiskt ges ut eller inte är irrelevant, det viktiga är att ersättningen utgör en förutsättning för att säljaren ska delta i den sexuella tjänsten (prop. 1997/98:55, s. 136). Ytterligare ett viktigt rekvisit i 6 kap. 11 § är "tillfällig sexuell förbindelse", vilket omfattar såväl samlag som "annat sexuellt umgänge" (prop. 1997/98:55, s. 136).

Den senaste ändringen av sexköpslagen som genomförts trädde i kraft 2011, då straffmaximum för sexköp skärptes till ett års fängelse (SFS 2011:517). Straffskärpningen möjliggjorde en mer nyanserad påföljdsbestämning i allvarigare fall av sexköp, det generella straffvärdet var dock inte tänkt att skärpas (prop. 2010/11:77, s. 21). Praxis vad gäller straffvärdesbedömningen för brott mot sexköpslagen ligger sedan Högsta Domstolens beslut i NJA 2001 s. 527 på 50 dagsböter, en praxis som fortfarande gäller. Vad gäller subjektiva rekvisit krävs uppsåt för att straffansvar ska inträda. Även försök till sexköp är kriminaliserat enligt BrB 6 kap. 15 § 1 st.

3. Tidigare forskning

Här presenteras en litteraturöversikt över befintlig forskning som berör den svenska sexköpslagen och sugardejting. Att just dessa ämnen tas upp i litteraturöversikten beror på att dessa ämnen berör uppsatsens intresseområde. Litteraturöversikten har genomförts i databasen LubSearch under tidsperioden andra till fjärde april. Samtliga artiklar som presenteras är referentgranskade. En mer utförlig redogörelse för hur litteraturöversikten genomförts presenteras under avsnitt 5.1.

3.1. Den svenska sexköpslagen

Florin (2012) har problematiserat sexköpslagen i förhållande till de sociala myndigheternas arbete mot prostitution. Eftersom sexköpslagen är ämnad att vara ett komplement till sociala insatser för att hjälpa prostituerade ur prostitutionen, bör det finnas stora möjligheter för sociala myndigheter att hjälpa prostituerade. Florin (2012) menar emellertid att så inte är fallet och att det saknas såväl lagstiftning som kunskap och beprövade metoder hos sociala myndigheter för att hjälpa prostituerade ur prostitutionen. Detta gör att sexköpslagens sociala syfte blir svårt att uppfylla (Florin 2012).

Kuosmanen (2011) har i en enkätundersökning studerat svenska folkets uppfattningar om sexköpslagen. Kuosmanen (2011) menar att studiens resultat måste tolkas med försiktighet på grund av ett stort bortfall, vilket gjorde att några respondentgrupper blev överrepresenterade. Ytterligare en aspekt att beakta är att tidigare studier som resultatet jämförs med inte formulerade sina frågor på exakt samma sätt. Kuosmanens (2011) studie visade att 70 procent av deltagarna, en större andel kvinnor än män, var positivt inställda till sexköpslagen. En jämförelse med tidigare studier indikerar att stödet för ett förbud mot sexköp ökade mellan 1996 och 1999, men att stödet därefter befunnit sig på en relativt jämn nivå (Kuosmanen 2011). En liten minskning ses dock under 2000-talet, främst beroende på att stödet bland män har minskat något. En liknande utveckling kan observeras gällande stödet för att kriminalisera försäljningen av sex, där stödet för en kriminalisering ökade från 1996 till 1999, för att under 2000-talet sjunka något (Kuosmanen 2011). Även här är stödet för en kriminalisering större bland kvinnor än bland män. Människors inställning till sexköp hade inte förändrats i någon större utsträckning av sexköpslagen. De som var negativa till sexköp när lagen trädde ikraft var huvudsakligen fortsatt negativa vid 2008 års mätning, detsamma gällde de få som var positivt inställda (Kuosmanen 2011). En förändring kunde dock identifieras bland de som redan var negativt inställda till sexköp när sexköpslagen trädde i kraft, där en tredjedel blev mer negativt inställda till sexköp efter att lagen trätt i kraft (Kuosmanen 2011). Sexköpslagen tycks därmed

inte haft någon större effekt på människors förhållningssätt till prostitution, men den har gjort en del personer som redan var kritiska till sexköp ännu mer kritiska. Nästan hälften av de tillfrågade trodde inte heller att sexköpslagen hade minskat antalet köpare eller säljare (Kuosmanen 2011). Kuosmanen (2011) betonar det närmast paradoxala i att majoriteten av befolkningen stödjer kriminaliseringen av sexköp, samtidigt som de inte tror att kriminaliseringen minskar antalet köpare eller säljare av sexuella tjänster.

Kilvington, Day och Ward (2001) har gjort en jämförelse mellan policys mot prostitution i Sverige och Nederländerna, som till skillnad från Sverige har legaliserat och reglerat prostitutionen. Jämförelsen genomfördes för att undersöka vilka effekter ländernas olika inriktningar i prostitutionsfrågan kan bli för de prostituerade. Författarna kritiserar båda ländernas lagstiftning för att försvåra prostituerades livsvillkor. Den svenska sexköpslagen kritiserar eftersom den riskerar att göra det svårare för socialarbetare att lokalisera prostituerade och hjälpa dem, eftersom de prostituerade riskerar att drivas under jord (Kilvington, Day & Ward 2001). Försöken att lagstifta bort prostitutionen kritiserar också av författarna eftersom samhällsutvecklingen i form av tekniska och sociala förändringar sker så snabbt att lagstiftningen inte hänger med. Författarna förespråkar därför en avkriminalisering av prostitution. Samtidigt är inte författarna enbart negativa mot sexköpslagen, de konstaterar att prostitutionen troligtvis har minskat något efter lagens ikraftträdande och att det har blivit lättare för prostituerade att rapportera övergrepp.

Max Waltman (2011) har studerat sexköpslagens effekter och hur den kan förbättras. Författaren menar att forskning och myndighetsrapporter visar på att sexköpslagen har bidragit till en minskning av prostitutionen, att inget tyder på att prostitutionen har flyttat till mer dolda miljöer och att lagen har ändrat människors attityder till sexköp. Vad gäller förbättringsmöjligheter pekar Waltman (2011) på att prostituerade i Sverige inte blir målsägande per automatik, trots att prostitution ses som mäns våld mot kvinnor. Istället utgör sexköp ett brott mot allmän ordning, vilket försvårar för prostituerade att få rättslig hjälp och rätt till skadestånd. Författaren menar att mycket forskning visar på att prostituerade ofta är väldigt utsatta, vilket är en orsak till deras prostitution. Waltman (2011) lyfter även fram forskning som indikerar att de prostituerade är utsatta under deras tid i prostitution. Waltman (2011) förespråkar därför en starkare ställning för prostituerade i rättsprocessen där de får målsägandestatus så att de får möjlighet att kräva skadestånd av sexköpare och får större möjligheter att lämna prostitutionen. Detta skulle också, enligt Waltman (2011), verka avskräckande för sexköpare eftersom de kan bli skadeståndsskyldiga.

Levy och Jakobsson (2014) är till skillnad från Waltman (2011) kritiska till sexköpslagen. Levy och Jakobsson (2014) har genomfört sekundäranalyser av forskning samt utfört intervjuer och enkäter för att studera sexköpslagens effekter på prostitutionen och prostituerade. Författarna menar att det utifrån det befintliga kunskapsläget inte går att avgöra med någon säkerhet om prostitutionen i Sverige har minskat efter sexköpslagens ikraftträdande. Detta gäller både gatuprostitutionen och inomhusprostitutionen. Författarna menar också att en del av gatuprostitutionen har flyttat till mer dolda miljöer, men att orsakerna till denna förskjutning är oklar. Förskjutningen kan dels vara ett resultat av sexköpslagen och dess tillämpning, dels av ökad tillgänglighet till internet (Levy & Jakobsson 2014). Att prostitutionen blivit mer dold är något som författarna menar ökar avståndet mellan prostituerade och sociala myndigheter och därmed också de prostituerades utsatthet. Detta går stick i stäv med sexköpslagens syfte att hjälpa prostituerade. Levy och Jakobsson (2014) kritiserar också sexköpslagen för att ha skapat en större utsatthet bland prostituerade i gatumiljö, eftersom gatuprostituerade tvingas acceptera farligare sexköpare och får svårare att förhandla om säkert sex med sexköpare. Författarna menar alltså att sexköpslagen inte är så framgångsrik som forskare och politiker påstår, utan att lagen bara har flyttat på prostitutionen utan att ha minskat den, samtidigt som villkoren för prostituerade har försämrats.

Charlotta Holmström och May-Len Skilbrei (2017) har gjort en genomgång av forskning och myndighetsrapporter som rör sexköpslagens effekter och kommit fram till att lagen har inneburit såväl fördelar som nackdelar. För det första är det omöjligt att objektivt avgöra om prostitutionen har minskat eller inte, svaret beror på hur prostitution definieras (Holmström & Skilbrei 2017). För det andra menar författarna att lagens normbildande syfte delvis uppnåtts eftersom sexköpslagen har ett starkt stöd bland befolkningen, men samtidigt finns det ett starkt stöd för att också kriminalisera försäljning av sex, vilket inte är lagens syfte. I det avseendet kan sexköpslagen anses ha verkat normbildande i förhållande till prostitution som helhet och inte bara i förhållande till sexköp. För det tredje är det svårt att avgöra om sexköpslagen har bidragit till att minska trafficking eftersom omfattningen av trafficking påverkas av flera faktorer, inte enbart lagstiftning (Holmström & Skilbrei 2017). För det fjärde menar författarna att det är uppenbart att mycket prostitution numera sker på internet. Författarna menar dock att detta inte bara beror på sexköpslagen, utan förflyttningen beror främst på den tekniska utvecklingen. Slutligen menar författarna att de prostituerade alltjämt upplever en stigmatisering från myndigheterna och ett krav på att anpassa sig till en offerroll för att få hjälp, även om en del prostituerade också beskriver positiva relationer till myndigheter. Överlag kan författarna sägas vara relativt kritiska till sexköpslagen, åtminstone till möjligheterna att bevisa dess positiva effekter.

Yvonne Svanström (2005) har i en dokumentstudie problematiserat sexköpslagen ur ett historiskt perspektiv. Studien har emellertid även ett rättssociologiskt perspektiv genom att den belyser såväl samhällsnormer och rättsliga normer som rättstillämpningen och diskrepansen där emellan. Svanström (2005) belyser hur fokus för prostitutionslagstiftning länge har varit på prostituerade och på att kontrollera deras sexualitet. Historiskt sågs prostitution som ett nödvändigt ont, men som behövde regleras av medicinska och moraliska skäl (Svanström 2005). Mäns sexualdrift angavs också som skäl till att prostitutionen behövdes, eftersom mäns sexualdrift ansågs vara så hög att risken för våldtäkter ökade om män saknade tillgång till prostituerade (Svanström 2005). Denna syn på sexköp och prostitution har ändrats i och med sexköpslagens inträde, vilket har inneburit att lagstiftaren istället fokuserar på köparen av den sexuella tjänsten. Dock menar Svanström (2005) att detta skifte endast har skett inom den kodifierade rätten. Inom de rättsvårdande myndigheternas tillämpning av lagen kvarstår traditionella normer om kvinnors sexualitet. Som stöd för detta visar Svanström (2005) bland annat på att polisen under tidigt 2000-tal var ovilliga att prioritera brott mot sexköpslagen och att myndigheterna behandlade sexköparna alltför lindrigt. Ur detta perspektiv kan det ifrågasättas om lagen har uppnått sitt syfte att rikta fokus mot sexköparna.

3.2. Forskning om sugardejting

Terry-Ann Selikow och Tola Mbulaheni (2013) har studerat sugardejting bland universitetsstuderande tjejer i Sydafrika. Avsikten var att undersöka hur tjejerna utövade makt och fri vilja i förhållandet med sin sugar daddy. Författarna kunde konstatera att tjejerna inte var underlägsna sin sugar daddy, utan utövade under hela förhållandet en viss makt över relationen. Samtidigt förlorade tjejerna makten så fort de blev beroende av sin sugar daddy för varor eller pengar. Det förekom också att tjejerna deltog i sex fast de egentligen inte ville eftersom de kände sig tvungna att uppfylla sin del av avtalet. Något som framkom i studien var att tjejerna inte såg sig själva som prostituerade, de var noga med att poängtera att det de sysslade med skiljde sig från prostitution. Författarna konstaterade också att en viss tillgivenhet utvecklades mellan tjejerna och deras sugar daddies. Detta kunde ta sig uttryck i att även om relationen avslutades på grund av att deras sugar daddy saknade pengar, fortsatte ofta en vänskapsrelation mellan parterna.

Hoss och Blokland (2018) har också studerat sugardejting ur sydafrikanska tjejers perspektiv. Deltagarna i studien gav uttryck för såväl positiva som negativa konsekvenser av sugardejting. Negativa konsekvenser kunde vara att tjejerna upplevde svårigheter med att lämna relationen om de ville och att de inte vågade anmäla övergrepp för att de skämdes eller var rädda för föräldrarnas reaktioner (Hoss & Blokland 2018). Samtidigt gav tjejerna uttryck för att

sugardejting kunde leda till en statusposition i vänkretsen och till materiella fördelar, speciellt om tjejen hade en fattig bakgrund. Det är emellertid svårt att ge någon entydig bild av tjejernas uppfattning om sugardejting, eftersom såväl positiva som negativa erfarenheter fanns och en mängd olika skäl till att delta i sugardejting angavs. Överlag framträder sugardejting som ett svårnavigerat landskap i de unga tjejernas värld där såväl fördelar som nackdelar med sugardejting är ständigt närvarande.

Sugardejting i Sydafrika studerades också av Phaswana-Mafuya m.fl. (2014), som mer specifikt undersökte vilka uppfattningar som finns om yngre män som har ett förhållande med en sugar mommy. Genom fokusgrupper med såväl män som kvinnor i olika åldrar, kunde författarna konstatera att fenomenet med sugar mommies förekommer i Sydafrika. Det fanns delade meningar bland studiens deltagare om fenomenet, där några ansåg att det inte var problematiskt att yngre män dejtade äldre kvinnor, medan andra deltagare såg det som moraliskt förkastligt att ingå i ett förhållande av materiella skäl (Phaswana-Mafuya m.fl. 2014). I studien undersöktes också vilka uppfattningar som fanns angående orsakerna till att yngre män och äldre kvinnor deltar i ett sugardejtingförhållande. De äldre kvinnorna ansågs delta i förhållandet bland annat för att få sexuell tillfredsställelse, för att känna sig unga och för att de hade svårt att träffa en partner i sin egen ålder (Phaswana-Mafuya m.fl. 2014). De yngre männen ansågs däremot gå in i förhållandet av bland annat materiella skäl och för att de lockas in i förhållandet av de äldre kvinnorna (Phaswana-Mafuya m.fl. 2014).

Nayar (2017) har genom att studera blogginlägg och kommentarer på en sugardejtingsida, analyserat sugardaters uppfattningar och förståelser för sugardejting. Författaren kommer fram till att sugardaters ser sugardejting som något som skiljer sig från såväl "vanliga" förhållanden som prostitution. Det finns inom sugardejting en öppenhet och ärlighet om vad parterna är ute efter som sugardaters menar inte finns i ett "vanligt" förhållande (Nayar 2017). Samtidigt menade utövarna av sugardejting att sugardejting skiljer sig från prostitution genom att parterna söker en relation och någon som de gillar att umgås med, inte bara någon att ha sex med (Nayar 2017). Samtidigt som sugardaters tar avstånd från prostitution och är noga med att betona att det de gör inte är prostitution, ser de positivt på den affärsmässiga förbindelse som parterna ingår i. På detta sätt klargörs gränserna för förhållandet och parterna kan förhandla fram gränserna utifrån sina behov (Nayar 2017). Sugardaters tycks också använda neutraliseringstekniker för att inte tänka på sugardejting som prostitution. Till exempel menar många sugar daddies att de inte gillar att ge pengar till sugar babes, utan föredrar produkter, eftersom de tycker att pengar får det att framstå som prostitution (Nayar 2017).

3.3. Sammanfattning av tidigare forskning

Den befintliga forskningen om sexköpslagen ger enligt vår mening en överlag kritisk bild av sexköpslagen. Kritiken riktar in sig på olika aspekter, några forskare pekar på att det är omöjligt att säga om prostitutionen faktiskt har minskat eller inte sedan sexköpslagens trädde ikraft (Holmström & Skilbrei 2017; Levy & Jakobsson 2014). De prostituerades förhållande till myndigheterna är också ett område som problematiseras i flera studier (Florin 2012; Holmström & Skilbrei 2017; Kilvington, Day & Ward 2001; Levy & Jakobsson 2014; Svanström 2005). Förhållandet mellan prostituerade och myndigheter beskrivs som problematiskt dels för att prostituerade upplever en stigmatisering från myndigheter, dels för att sexköpslagen driver de prostituerade till mer dolda miljöer och längre ifrån myndigheterna. Flera författare diskuterar också problematiken kring att nya, mer dolda former av prostitution uppstår, delvis på grund av sexköpslagen, men framförallt på grund av den tekniska utvecklingen (Holmström & Skilbrei 2017; Kilvington, Day & Ward 2001; Levy & Jakobsson 2014).

Det finns dock forskare som är positiva till sexköpslagen. Waltman (2011) tolkar statistiken som att prostitutionen faktiskt har minskat sedan sexköpslagen trädde i kraft och menar att det saknas stöd för att påstå att dolda former av prostitution har ökat. Kuosmanen (2011) har visat på att sexköpslagen faktiskt har ett starkt stöd bland svenska folket, även om stödet för att kriminalisera försäljning av sex också är högt.

Forskningen kring sugardejting är till stor del centrerad kring vilka normer och erfarenheter som finns om sugardejting. Forskare som Selikow och Mbulaheni (2013) och Nayar (2017) har specifikt studerat normer och uppfattningar bland deltagarna i sugardejting. Det framgår i båda studierna att deltagarna inte ser sugardejting som prostitution utan som en relation med en person som de trivs med. Samtidigt ger deltagarna i Selikow och Mbulahenis (2013) studie uttryck för att de ibland deltar i sex för att de känner att de måste. I Nayars (2017) studie framkommer också att deltagarna försöker neutralisera sina handlingar så att de inte ska uppleva relationen som prostitution. Hoss och Blokland (2018) har också visat att det finns negativa uppfattningar om sugardejting bland unga tjejer, bland annat att det anses svårt att lämna relationen. Samtidigt visade Hoss och Blokland (2018) på att unga tjejer även upplever fördelar med sugardejting. Det är därför inte helt enkelt att uttala sig om sugardejting som ett enbart negativt fenomen. Phaswana-Mafuya m.fl. (2014) har också visat på vilka normer som finns kring sugardejting men denna studie omfattade såväl deltagare som icke-deltagare i sugardejting. Phaswana-Mafuya m.fl. (2014) visade på att det inte finns någon entydig bild av sugardejting utan fenomenet, liksom mycket annat, är såväl accepterat som oaccepterat av olika grupper i samhället.

Flera av de presenterade studierna om sexköpslagen har en hög rättssociologisk relevans. Överlag berör samtliga studier lagar och dess effekter, vilket är ett stort rättssociologiskt kunskapsintresse (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 16). Svanström (2005) belyser exempelvis hur rättsliga normer kommer till uttryck i den kodifierade rätten medan andra normer kommer till uttryck i rättstillämpningen. Kuosmanen (2011) studerade de sociala normerna gällande sexköp och hur dessa förhåller sig till de rättsliga normerna, även detta en viktig rättssociologisk fråga (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 18). Flera av studierna rörande sugardejting anser vi också vara rättssociologiskt relevanta eftersom de berör vilka normer som finns kring sugardejting och belyser sugardejting i förhållande till prostitution.

4. Teoretiskt ramverk

4.1. Vad är en social norm?

För att förstå sociala normer bör begreppet norm först definieras. Det är dock svårt att hitta en universell definition av normer (se Hydén 2002, s. 96; Baier & Svensson 2018, s. 30, 32). En etablerad definition av normer är den som Matthias Baier och Måns Svensson ger i sin bok *Om Normer* (2018). Baier och Svensson (2018, s. 59) definierar normer som “(a) imperativ som är (b) socialt reproducerade och (c) utgör individens uppfattning avseende omgivningens förväntningar på det egna beteendet”. Denna definition beskriver normers grundstenar som alla normer delar. Specifika normtyper har dock också specifika egenskaper, så kallade accidenser, som kännetecknar den aktuella normtypen (Baier & Svensson 2018, s. 59–60).

En betydelsefull normtyp är sociala normer. Sociala normer uppkommer inom det socio-kulturella systemet, som är det system som rör socialisering av människor (Baier & Svensson 2018, ss. 93–94). Signifikativt för sociala normer är att de rör sociala sammanhang (Baier & Svensson 2018, s. 70). Sociala normer är också tydligt kopplade till hur människor väljer att handla och är socialt konstruerade (Baier och Svensson 2018, s. 37). En social norm tillhör inte en enskild individ utan är en kollektiv angelägenhet och har sitt ursprung i gemensamma värden. Normen har därför en enande funktion och en viktig roll inom social sammanhållning, följer man gruppens normer så tillhör man också gruppen (Baier & Svensson 2018, ss. 140–141). Sociala normer innehar även en integrerande effekt. Exempelvis kan människor integreras genom normer om hur vi ska uppföra oss eller klä oss, vilket skapar samhörighetskänslor och ett konformt beteende (Baier & Svensson 2018, ss. 154–155). Vidare distribuerar normer makt, exempelvis genom att en människa får en annan person att handla utifrån sin egen vilja, trots att personen i fråga inte ville det. En person kan dock välja att inte följa sociala normer, men konsekvensen av detta blir att man får uthärda en sanktion (Baier & Svensson 2018, s. 153).

4.2. Vad är en rättslig norm?

Håkan Hydén har studerat rättsregler som normer. Hydén (2002, s. 131) ser rättsregler som resultatet av att en norm har sammankopplats med ett statligt tvång som möjliggör sanktioner mot de som bryter mot normen. Rättsregler utgör alltså normer, som har upphöjts till att få en rättslig status. Därför är det rimligt att tala om rättsregler som rättsliga normer. Rättsliga normer har dock inte sitt ursprung i rättsväsendet. Normer uppstår inom olika handlingssystem, till exempel det socio-kulturella systemet och dessa normer omvandlas sedan till rättsliga normer (Hydén 2002, s. 114). Undantaget utgörs enligt Hydén (2002, s. 205) av intervenerande

regler som uppstår inom rättssystemet som en lösning på normkonflikter i samhället (se avsnitt 4.3).

Att en norm upphöjs till en rättslig norm kan förstärka normen genom att den ges ett egenvärde (Hydén 2002, s. 158). Normen blir legitim i sig och behöver inte rättfärdiga sin existens på något annat sätt. Att en norm upphöjs till att bli en rättslig norm medför även att normen blir tydligare och lättare att upprätthålla (Axelrod 1986 se Hydén 2002, s. 159–160). Även om upphöjningen av normer till rättsregler således medför positiva effekter för normer, blir inte alla sociala normer rättsregler. Det är främst sådana normer som är centrala för olika systems fortlevnad och reproduktion som upphöjs till att bli rättsliga normer (Hydén 2002, s. 166).

4.3. Samspelet mellan sociala och rättsliga normer

Sociala och rättsliga normer är distinkta men befinner sig ändå i ett samspel med varandra. Såväl sociala som rättsliga normer har en påverkan på beteenden i samhället, samtidigt utövar sociala normer och rätten en påverkan på varandra (Baier & Svensson 2018, s. 139). Ett exempel på när rättsliga normer har påverkat sociala normer är det svenska agaförbudet (Baier & Svensson 2018, ss. 138–139). Dock innebär inte att en lag stiftas att lagen per automatik får avsedd effekt (Mathiesen 2005, s. 58). Huruvida en lag faktiskt får avsedd effekt och exempelvis påverkar de sociala normerna är bland annat betingat av de samhällsförhållanden som lagen är tänkt att verka i och människors kunskap om lagen (Mathiesen 2005, ss. 59, 62). Sociala normer kan emellertid också påverka de rättsliga normerna, vilket inte minst blir tydligt i lagstiftningssammanhang eftersom rätten är tänkt att vara en reflektion av samhällets moral och värderingar (Baier & Svensson 2018, s. 139). Sammanfattningsvis kan sägas att samhällsnormer påverkar rättsnormer liksom rättsnormer påverkar samhällsnormer (Mathiesen 2005, ss. 117–118).

Samspelet mellan sociala och rättsliga normer är emellertid inte så enkelt som stycket ovan antyder. Olika normsystem i samhället kan komma i konflikt med varandra vilket påverkar samspelet. Exempelvis kan det socio-kulturella systemet komma i konflikt med det ekonomiska systemet om systemens normer är oförenliga med varandra (Hydén 2002, s. 199). Det ekonomiska systemet kan förenklat beskrivas som innehållande normer för hur man ska handla och köpa, exempelvis normer gällande utbud och efterfrågan, men inte regler för vad som ska handlas (Baier & Svensson 2018, s. 95). Eftersom olika normsystem ställs emot varandra vid normkonflikter krävs det att rätten träder in för att lösa konflikten (Hydén 2002, s. 200). En upphöjning av exempelvis det socio-kulturella systemets sociala normer till rättsregler kan vid en normkonflikt dock inte ske utan att det andra systemets normer påverkas negativt.

Konflikten löses istället genom intervenerande regler som rättssystemet själv skapar för att medla mellan systemen, lindra konflikten och säkra samhällets reproduktion (Hydén 2002, s. 207). I dessa fall sker det ingen linjär utveckling från en social till en rättslig norm. Istället förs en kamp mellan olika normtyper, där det ekonomiska systemet är starkt och ofta försöker bestämma hur konflikten ska lösas på rättslig väg (Hydén 2002, ss. 204–205). Detta gör att rätten kan ha svårt att reglera normkonflikter till förmån för det socio-kulturella systemet när exempelvis det ekonomiska systemet motsätter sig detta, särskilt eftersom det ekonomiska systemet ofta motsätter sig rättslig reglering (Samuels 2013, s. 140). Intervenerande regler har dock allt oftare försökt stärka sociala normer om exempelvis jämställdhet på bekostnad av det ekonomiska systemets normer (Hydén 2002, s. 208). När normer för handlande påverkar flera olika system uppstår alltså en normkonflikt. I dessa konflikter kan sociala normer sägas samspela indirekt med rättsliga normer.

Samspelet mellan sociala och rättsliga normer präglas också av genusaspekter. Detta har uppmärksammats av feministiska forskare som har studerat rättens uppdelning i offentligt och privat (MacKinnon 1983; Samuels 2013, s. 137). Denna uppdelning innebär att rätten traditionellt har reglerat den manliga offentliga sfären medan den traditionellt kvinnliga privata sfären har lämnats oreglerad. Därmed har också intima relationer mellan män och kvinnor delvis förblivit oreglerade (Samuels 2013, s. 138). I de fall där lagstiftning finns rörande sexuella relationer mellan män och kvinnor, till exempel gällande våldtäkt, utgår lagstiftningen från ett manligt perspektiv, vilket missgynnar kvinnor (MacKinnon 1983). Genom att på detta sätt belysa uppdelningen av rätten i offentligt och privat kan kvinnors utsatthet och skyddslösa ställning i privatlivet identifieras (Samuels 2013, ss. 139–140). Att rätten har svårt för att reglera privata relationer beror enligt MacKinnon (1983) på att staten, samhället och rätten präglas av ett manligt perspektiv och ogärna vill lägga sig i människors privatliv och intima relationer. Rätten kan således betraktas som ett sätt att uttrycka manlig makt över kvinnor (MacKinnon 1983). MacKinnon (1983) är dock även kritisk mot rättens begränsade verkningar, att även om rätten föreskriver straff för en man som utnyttjar kvinnor, löser rätten ofta inte det sociala problemet med män som utnyttjar kvinnor. Sammanfattningsvis menar MacKinnon (1983) att de sociala normer som blir till rättsregler kan sägas vara manliga sociala normer, snarare än neutrala sociala normer. Rätten blir på så sätt manligt könad. Sociala normer rörande jämställdhet mellan män och kvinnor kan således få svårt att omvandlas till rättsregler, eftersom det framförallt ligger i kvinnors intressen att uppnå jämställdhet. Möjligheterna att omvandla sociala normer till rättsliga normer kompliceras också av att rätten inte nödvändigtvis är en bra lösning på bristande jämställdhet. En del feministiska forskare tvekar nämligen inför att uppnå jämställdhet på rättslig väg, eftersom sådan lagstiftning i vissa fall riskerar att bli kontraproduktiv och missgynna kvinnor (Samuels 2013, s. 144–145).

Kön och genus är således faktorer som påverkar vilka sociala normer som blir rättsregler. Lagar är dock inte bara könade utan könar också (Conaghan 2013 s. 102; MacKinnon 1983). Detta innebär att makt kopplat till kön och genus delvis skapas av rätten, utöver att kön och genus också reflekteras i rätten. Rätten kan därmed sägas påverka, såväl som påverkas av, det sociala. Vidare skriver Conaghan (2013. s. 104) att rätten producerar sociala normer om hur kvinnor och män bör uppträda utifrån ett manligt heterosexuellt perspektiv, vilket medför att lagar utövar en disciplinerande effekt på sociala relationer, exempelvis relationer mellan män och kvinnor.

4.3.1. Normperspektivets relevans för uppsatsen

Den här studien intresserar sig för förutsättningarna för att reglera sugardejting rättsligt. Det är därför relevant att undersöka hur sociala normer kring sugardejting samspelar med rättsliga regler. Ett teoretiskt ramverk gällande samspelet mellan sociala och rättsliga normer kan bidra till att förstå eventuella problem med att upphöja sociala normer gällande sugardejting till rättsliga regler. Att anlägga ett genusperspektiv på samspelet mellan sociala och rättsliga normer möjliggör också en analys av hur eventuella svårigheter med att reglera sugardejting påverkas av faktorer kopplade till makt, genus och kön. Att förstå samspelet mellan sociala och rättsliga normer ur ett genusperspektiv är relevant eftersom sugardejting handlar om intima relationer mellan män och kvinnor.

4.4. Postmodernism och flytande relationer

Under 1980-talet började sociologen Zygmunt Bauman skriva om det postmoderna samhället. Vad Bauman betecknar som ett postmodernt samhälle är ett samhälle präglad av valfrihet, individualism och öppenhet (Jacobsen 2007, s. 340). Människan har i det postmoderna samhället större möjligheter att bestämma över sitt liv och vilken riktning det ska ta, vilket skapar både möjligheter och oro. Till exempel finns det inte längre någon universell moral där det tydligt framgår vad som är rätt och fel, istället måste människan själv bestämma över sin moral och ta ansvar för sina moraliska handlingar (Jacobsen 2007, s. 341). Under postmodernismen hamnar med andra ord individen i centrum i och med de allt fler val och det allt större ansvar som individen måste ta och de möjligheter och oro som det medför. Även människans identitet påverkas av det postmoderna samhällets uppkomst. Bauman menar att människor inte längre har något fast identitet, utan att deras identiteter snarare är under ständig förändring (Poder 2007, s. 392). Denna föränderliga identitet är ett resultat av det postmoderna samhällets ständiga förändring. Därmed måste identiteten också kunna förändras för att kunna anpassa sig till omständigheterna. Ytterligare ett viktigt kännetecken på det

postmoderna samhället är den konsumtionsfrihet som Bauman menar existerar (Poder 2007, s. 389–390). I det postmoderna samhället är det möjligheterna till konsumtion snarare än möjligheterna till arbete som är avgörande för samhällets integrering.

Bauman menar att de två huvudsakliga orsakerna till det postmoderna samhällets uppkomst är globalisering och individualisering (Jacobsen 2007, s. 342). Dessa två fenomen skapar ett fragmenterat samhälle, dock på olika sätt. Globaliseringen skapar ett polariserat samhälle genom att generera ett fåtal vinnare och betydligt fler förlorare (Jacobsen 2007, s. 343). Medan globaliseringens vinnare kan röra sig fritt över såväl tid som rum, saknar globaliseringens förlorare möjligheten att köpa denna fria rörlighet. Individualiseringen skapar både fördelar och nackdelar. En fördel med individualiseringen i samhället är att individen blir fri att forma sitt eget liv och bestämma över sitt eget livsöde (Jacobsen 2007, s. 344). Samtidigt medför individualiseringen även nackdelar genom att människan tvingas fatta egna beslut vilket skapar oro och ångest. Relationer människor emellan försämras också av individualiseringen eftersom relationerna blir kortvariga och präglade av cynism.

Hur mänskliga relationer och förhållanden har påverkats i det postmoderna samhället har Bauman utvecklat i boken *Liquid Love* från 2003. Bauman (2003, s. viii) menar att det postmoderna samhällets individualisering har skapat ett begär hos människan att ingå relationer och känna samhörighet med andra människor. Samtidigt finns en misstro mot långvariga förhållanden och åtaganden. Vidare har kärleksbegreppet expanderat och omfattar numera allt fler företeelser, såväl långvariga som kortvariga relationer (Bauman 2003, s. 4–5). En marknadsmässig kolonisering av relationer och förhållanden är också kännetecknande för det postmoderna samhället. Den slit- och släng mentalitet som präglar inköp av varor och produkter präglar numera också relationer. Förhållanden behandlas som aktier som behålls så länge de är gynnsamma för parterna, om parterna inte längre gynnas av relationen avslutas också relationen (Bauman 2003, s. 12–14). I detta avseende kan relationer beskrivas som flytande, med otydliga och flyktiga gränser.

Med marknadiseringen av relationer har parterna i relationerna också blivit ekonomiska, rationellt kalkylerande aktörer. Bauman (2003, s. 48–49) pratar i det här sammanhanget om att homo consumens, den konsumerande människan, har tagit över den mänskliga sexualiteten. Den konsumerande människan är också en människa vars egendom är utbytbar, vilket förklarar de kortvariga relationerna i det postmoderna samhället.

4.4.1. Postmodernismens relevans för uppsatsen

Baumans perspektiv på det postmoderna samhället är relevant för uppsatsen eftersom den förklarar marknaden och individens allt större betydelse i dagens samhälle. Det är dock viktigt att poängtera att Bauman själv inte har studerat sugardejting. Postmodernismen är också en lämplig teori med hänsyn till studiens socialkonstruktionistiska utgångspunkt (se avsnitt 5.2.). Mathiesen (2005, s. 30) menar att rätten är verksam i en samhällelig kontext, varför det är relevant att beakta kontexten tillsammans med rätten. För att förstå vilka förutsättningar rätten har och hur den samverkar med sociala normer är det relevant att kunna förstå och förklara samhällsstrukturerna. Med ett postmodernt perspektiv möjliggörs en analys av förutsättningarna för en rättslig reglering av sugardejting i en tid av marknadsiering, individualisering och flytande gränser.

5. Metod

5.1. Litteraturöversikt

För att få en bild av befintlig forskning om sexköpslagen och sugardejting genomfördes sökningar i LubSearch mellan den andra och fjärde april. För att hitta forskning om sexköpslagen användes bland annat sökorden "sex purchase act", "sex purchase law", "purchase of sex", "buying of sex" och "sexköp*". Dessa ord har också kombinerats med "swed*" för att begränsa sökningarna till en svensk kontext, vilket är lämpligt eftersom sexköpslagen gäller i Sverige. För att hitta forskning om sugardejting användes bland annat sökorden "sugardat*", "sugardejt*", "sugar dad*" och "sugar bab*". Sökningar efter forskning om sugardejting begränsades inte till en svensk kontext, eftersom forskning kring sugardejting i Sverige är mycket begränsad. Därför består litteraturgenomgången gällande sugardejting av forskning från Sydafrika och USA eftersom denna forskning bedömdes vara mest relevant. Samtliga sökningar begränsades till att sökorden skulle finnas med i abstract för att inte få alltför många träffar. Av tidsskäl har endast artiklar tagits med i avsnittet tidigare forskning. Samtliga artiklar är referentgranskade.

5.2. Socialkonstruktionism

Vårt vetenskapsteoretiska förhållningssätt i studien är socialkonstruktionistiskt. Detta innebär att forskare ser kunskap som något som uppstår och skapas i interaktion, med andra ord som något socialt producerat (Widerberg 2007, s. 466). Detta kunskapsteoretiska perspektiv skiljer sig från den positivistiska ståndpunkten, där säker och objektiv kunskap eftersträvas genom naturvetenskapliga metoder (Bryman 2011, s. 30). Socialkonstruktionismen medför att kunskapen är betingad av de teori- och metodval som görs (Burman 2013, s. 12). Andra teoretiska perspektiv eller en annan datainsamlingsmetod hade med andra ord kunnat leda till andra resultat. Socialkonstruktionismen är dock väl förenlig med det postmoderna perspektiv som utgör en av studiens teoretiska utgångspunkter. Postmodernismen ställer sig nämligen skeptisk till möjligheten att kunna uppnå eller presentera objektivt sann kunskap (se Bryman 2011, s. 636). Socialkonstruktionismen är också förenlig med intervjun som datainsamlingsmetod. Karlsson och Pettersson (2006, s. 60) menar att kunskap är något som produceras i en intervju genom samspelet mellan intervjuaren och intervjupersonen, där deltagarnas förförståelse och tolkning av intervjusituationen bidrar till att generera kunskap. Därmed kan kunskapen som produceras i en intervju inte betraktas som en objektiv sanning, utan snarare som något som intervjuaren och intervjupersonen tillsammans har konstruerat.

5.3. Semistrukturerade intervjuer

Studien syftar till att undersöka hur myndighetspersoner uppfattar sugardejting och framförallt förutsättningarna för att reglera sugardejting rättsligt. Studien utgår från myndighetspersoners uppfattningar och är därför kvalitativt inriktad (Bryman 2011, s. 362). För att besvara studiens frågeställningar har därför semistrukturerade intervjuer genomförts med personer som på olika myndigheter arbetar mot sexköp och prostitution. Två av intervjuerna genomfördes personligen medan resterande tre intervjuer genomfördes över telefon. Anledningen till att tre av intervjuerna genomfördes på telefon var att de geografiska avstånden omöjliggjorde ett fysiskt möte. Samtliga intervjuer har spelats in med ljudinspelning och transkriberats.

Under intervjuerna har en intervjuguide använts (se Bilaga 1 och 2). Enligt Bryman (2011, s. 419) är det viktigt att intervjuguiden rymmer flexibilitet. Flexibilitet möjliggör för intervjupersonerna att styra samtalet, snarare än att forskaren bestämmer vad som ska sägas. Därför består intervjuguiden av öppna frågor som ger intervjupersonerna möjlighet att i viss utsträckning själva styra inriktningen på intervjun. En fördel med att använda semistrukturerade intervjuer är att intervjuguiden blir mer dynamisk och möjlig att förändra under studiens gång (Denscombe 2016, s. 267). Detta har skett i denna studie eftersom mindre justeringar av inriktningen på studien gjordes efter den inledande intervjun. Intervjuguiden ändrades eftersom vissa frågor kunde anses vara ledande, men också för att vissa frågor ansågs vara onödiga. Samma intervjuguide har därmed inte använts i samtliga intervjuer, men i samtliga intervjuer har samma övergripande ämne, det vill säga sugardejting och prostitution, berörts.

Vid intervjuer är det viktigt att beakta den effekt som intervjuaren har på intervjupersonen och de svar som intervjupersonen ger (Denscombe 2016, ss. 270–271). I enlighet med den socialkonstruktionistiska utgångspunkten i denna studie deltar intervjuaren i den kunskap som produceras. Detta betyder dock inte att intervjuaren ska styra intervjupersonens svar. Intervjuaren måste därför vara reflexivt medveten om den effekt hen har på intervjupersonen och undvika otillbörlig påverkan på intervjupersonen (Bryman 2011, s. 639). Telefonintervjuer kan minska intervjuareffekten och i det avseendet betraktas som en intervjuform att föredra framför personliga intervjuer (Denscombe 2016, s. 271). Samtidigt går det inte att dölja forskarens identitet ens vid telefonintervjuer och den kontext i vilken intervjun genomförs går inte heller att kontrollera. Därför måste intervjuareffekten beaktas såväl vid de personliga intervjuerna som vid telefonintervjuerna. I denna studie kan intervjupersonerna påverkats av att ha befunnit sig i en intervjusituation och därför svarat på ett sätt som de tror förväntas av dem. Under hela studien har författarna emellertid beaktat den påverkan som de eventuellt har

haft på intervjupersonerna, för att så långt det är möjligt försöka undvika att styra intervjupersonernas svar.

5.3.1. Intervjuernas genomförande

Samtliga intervjuer inleddes med att intervjupersonerna informerades om studiens syfte samt forskningsetiska aspekter (se avsnitt 5.5. Etiska överväganden). Intervjuerna följde den intervjuguide som användes vid varje intervju. Dock är en intervjuguide endast en guide och inte något som ska följas slaviskt (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud 2017, s. 276). Därför har intervjuerna tagit lite olika vägar beroende på vad intervjupersonerna har pratat om. Det kan vara problematiskt om intervjuerna blir alltför olika varandra. Detta har dock inte skett i denna studie, utan de presenterade intervjuerna är relativt lika varandra i utförande. Dessutom är flexibiliteten en styrka hos intervjuerna, att intervjupersonernas förståelse har varit i fokus snarare än intervjuarens. Längden på intervjuerna varierade mellan 40 minuter och 74 minuter.

5.4. Snöbollsurval

Tre intervjupersoner är verksamma inom Polismyndigheten och två inom länsstyrelser. Samtliga intervjupersoner jobbar mot sexköp och prostitution och är verksamma i norra Sverige. För att få ett så relevant urval som möjligt utifrån studiens intresseområde har ett målinriktat urval i form av ett snöbollsurval använts. Ett snöbollsurval innebär att några initiala kontakter tas med relevanta intervjupersoner, som sedan hänvisar vidare till ytterligare relevanta intervjupersoner (Bryman 2011, s. 196). Kontakt togs därför via mejl med myndighetspersoner som en av författarna har haft kontakt med tidigare. Dessa personer kunde dels intervjuas, dels ge förslag på relevanta intervjupersoner.

Eftersom ett snöbollsurval är ett icke-sannolikhetsurval medför det begränsningar av generaliserbarheten. Urvalet är inte slumpmässigt valt och kan därför inte sägas vara representativt för Polismyndigheten eller länsstyrelser (Bryman 2011, s. 196). Detta innebär att studiens resultat inte kan generaliseras till annan personal på de två myndigheterna, utan endast äger giltighet för de intervjuade personerna. Generalisering är dock inte studiens syfte. Vi menar därför att studien är relevant och kan betraktas som en mindre explorativ studie av ett relativt utforskat område.

Under studien söktes även kontakt med intervjupersoner från åklagarmyndigheten. I några fall fick vi inget svar på våra kontaktförsök, i andra fall hade de tänkta intervjupersonerna ingen möjlighet att ställa upp på en intervju. Därför blev urvalet inte så stort och varierat som det var tänkt.

5.5. Etiska överväganden

I undersökningen har Vetenskapsrådets forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning beaktats. Dessa principer är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet u.å., s. 6; se också Bryman 2011, ss. 131–132). Bryman (2011, s. 132) påpekar att dessa krav överlappar varandra, varför det är svårt att brista i ett etiskt krav utan att samtidigt brista i ett annat krav. Informationskravet innebär att deltagarna ska ha tillgång till all information som berör eller påverkar deras deltagande i studien (Vetenskapsrådet u.å., s. 7). Varje intervjuperson informerades innan intervjun påbörjades om studiens forskningsområde och syftet med deras medverkan, vad intervjun skulle användas till och att de har rätt att när som helst avbryta intervjun. Samtyckeskravet innebär att undersökningsdeltagarna ska delta frivilligt i studien och ha möjlighet att avbryta sitt deltagande när som helst under studien (Vetenskapsrådet u.å., ss. 9–10). Deltagarna i studien ska också få tillgång till all information, även sådan som kan få deltagaren att inte vilja delta, för att ett samtycke ska anses vara giltigt (Bryman 2011, s. 135). Samtyckeskravet uppfylldes genom att samtliga intervjupersoner deltog frivilligt i studien och hade möjlighet att avbryta intervjun om de så ville. Det har således inte förelegat någon otillbörlig påverkan på deltagarna. Intervjupersonerna tillfrågades också om de godkände att intervjun spelades in, vilket samtliga intervjupersoner godkände.

Konfidentialitetskravet innebär att undersökningsdeltagarna ska vara anonyma och inte kunna identifieras av utomstående (Vetenskapsrådet u.å., s. 12). Det har varit särskilt viktigt att ingen av våra intervjupersoner kan identifieras eftersom intervjupersonerna är myndighetspersoner som jobbar med känsliga frågor. Intervjupersonernas medverkan ska inte kunna påverka dem själva eller deras yrkesroller negativt. Information om deltagarna måste alltså behandlas på ett konfidentiellt sätt som säkrar deltagarnas integritet. För att garantera konfidentialitet anonymiserades samtliga intervjupersoner i uppsatsen och inspelningarna av intervjuerna har inte lyssnats på av någon annan än författarna av denna uppsats. Känsliga uppgifter som intervjupersonerna nämnde som kan leda till att intervjupersonerna identifieras, har maskerats i transkriberingarna för att skydda studiens deltagare. Nyttjandekravet innebär att de uppgifter som samlas in under en studie endast får användas för forskning (Vetenskapsrådet u.å., s. 14). De inspelade intervjuerna har endast använts, och kommer endast användas, till själva uppsatsen. Slutligen har samtliga intervjupersoner erbjudits att ta del av den slutliga uppsatsen.

5.6. Reliabilitet och validitet

Validitet och reliabilitet är viktiga aspekter av såväl kvalitativ som kvantitativ forskning. Det är dock svårt att tillämpa kriterier gällande validitet och reliabilitet på kvalitativ forskning eftersom de är utformade utifrån kvantitativ forskning (Bryman 2011, s. 351). Forskare har därför försökt anpassa validitets- och reliabilitetskriterierna så att de blir mer användbara vid kvalitativ forskning. Validitets- och reliabilitetsbegreppen har båda delats upp i intern och extern validitet respektive reliabilitet. I detta avseende handlar den interna validiteten om huruvida det finns en god överensstämmelse mellan data och de begrepp och teorier som forskningen genererar (LeCompte & Goetz 1982 se Bryman 2011, s. 352). Vi har försökt visa på en god överensstämmelse mellan teori och data genom att diskutera oss fram till våra tolkningar och vår analys men också genom att vara så transparenta som möjligt i uppsatsen. Den externa validiteten handlar om generaliserbarhet, det vill säga i vilken utsträckning studiens resultat kan generaliseras till andra förhållanden än de som studeras (LeCompte & Goetz 1982 se Bryman 2011, s. 352). I denna studie, liksom i många kvalitativa studier, är inte avsikten att generalisera och generaliserbarheten är också begränsad. Detta följer av den urvalsmetod som använts (Bryman 2011, ss. 196–197). Studien kan dock ge en bild av urvalets syn på sugardejting och utifrån dessa uppfattningar en bild av vilka möjligheter och problem en rättslig reglering av sugardejting kan möta.

Intern reliabilitet handlar enligt LeCompte och Goetz (1982 se Bryman 2011, s. 352) om interbedömarreliabilitet, det vill säga om forskarna är eniga i sin tolkning av data. För att uppnå så hög intern reliabilitet som möjligt har författarna kodat de transkriberade intervjuerna tillsammans och diskuterat de koder som genererats. Även tolkning och analys av materialet har skett i samråd författarna emellan för att uppnå enighet kring tolkning och analys. Extern reliabilitet handlar om replikerbarhet, ifall studien är möjlig att genomföra på nytt (LeCompte & Goetz 1982 se Bryman 2011, s. 352). Replikerbarhet är svårt att åstadkomma i kvalitativ forskning, eftersom studieobjektet ofta är människors uppfattningar och upplevelser (Bryman 2011, ss. 361–362). Upplevelser och uppfattningar är betingade av den situation som individerna befinner sig i och eftersom kontexten är föränderlig är det svårt att upprepa studien med samma resultat. Denna problematik finns närvarande även i vår studie varför den externa reliabiliteten är något begränsad. I metodgenomgången är vi emellertid transparenta med hur studien har genomförts, vilket ökar möjligheterna att kunna utföra en liknande studie på nytt, även om en exakt likadan studie är svår att genomföra.

5.7. Analys av intervjuerna

Som nämnts i avsnitt 5.3 har ljudinspelningarna av intervjuerna transkriberats. Karlsson och Pettersson (2006, s. 71) betonar vikten av att inte se transkriberingen som separerat från analysen, utan som en del av analysen. Transkriberingen blir därmed ett sätt att bearbeta data och få en ökad förståelse för vad intervjupersonerna faktiskt säger. Samtidigt innebär detta synsätt att en stor del av arbetet kan betraktas som en form av analys. Även om transkriberingen är viktig för studiens analys, är vi eniga med Karlsson och Pettersson (2006, s. 72) om att en del i arbetet kan betraktas som en mer utpräglad analysfas. I analysfasen har den insamlade datan analyserats tematiskt med hjälp av datorprogrammet Nvivo.

Analysen följde de råd som Bryman (2011, s. 525) ger om hur kodning av kvalitativa data ska utföras. Varje författare läste först igenom de transkriberade intervjuerna noggrant för att få en uppfattning om intervjuernas innehåll. Därefter identifierades de delar av intervjuerna som berörde sugardejting. Dessa delar av transkriberingarna lästes igen och kodades i Nvivo, vilket resulterade i en mängd olika koder. När allt material kodats granskades koderna för att kunna avgöra om någon kod var överflödigt, vilket några koder bedömdes vara. De överflödiga koderna togs bort och de kvarvarande koderna granskades för att hitta samband mellan koderna, vilket resulterade i över- och underkategorier bland koderna. Ur dessa kategorier av koder har teman identifierats. Dessa teman presenteras nedan.

6. Resultat

I resultatdelen kommer studiens empiri att presenteras tematiskt. Den presenterade empirin består av intervjuer med tre poliser och två anställda på länsstyrelser. Inledningsvis presenteras empirin från poliserna och därefter empirin från personalen på länsstyrelserna.

6.1. Uppfattningar bland poliser

I denna del av resultatet redogörs för hur de intervjuade poliserna uppfattar meningen med sugardejting, hur de skildrar deltagarna i sugardejting, hur sugardejting beskrivs som en marknad och hur de uppfattar sugardejting i förhållande till rättsliga normer.

6.1.1. Den uppfattade meningen med sugardejting

Samtliga poliser menade att avsikten med att delta i sugardejting var att köpa och sälja sex. Även om sugardejting annonseras som köp av sällskap och umgänge, uttryckte samtliga tre poliser att sugardejting i realiteten handlar om att köpa och sälja sex. Annonseringen beskrevs av poliserna som att ge en bedräglig och missvisande bild av sugardejting som de menade riskerar att leda till att unga tjejer dras in i prostitution även om tjejernas avsikt inte var att sälja sexuella tjänster. Poliserna beskrev alltså sugardejting som en arena för dold prostitution. En av intervjupersonerna menade dock att sugardejting inte enbart behöver handla om att köpa och sälja sex, utan att det inledningsvis kan röra sig om sällskap och umgänge men att sugardejting i slutändan resulterar i sex. Även om slutmålet med sugardejting är köp och försäljning av sex påpekade samtliga poliser att det finns delmål med sugardejting. Ett sådant delmål är att hitta en rättslig gråzon för att göra det svårare att bevisa att prostitution sker.

Gråzoner, det är det den här branschen lever på. Man försöker hitta att det heter eskort istället för prostituerad, det heter... ja men inte vet väl jag... sugar daddies istället för torsk man försöker ju man försöker ju hela tiden förfina, förbättra på nått sätt. Och det är ju bara för att det är ju enbart för att man ska... vad heter det... komma i den här gråzonen, det är ju bara därför... tänker jag. (Polis C)

Det sätt som avsikten att köpa sex uppnås på i sugardejting beskrivs av poliserna som en groomingprocess, en av poliserna beskriver sugardejting specifikt som grooming för vuxna. Intervjupersonerna beskriver en process där köparen av sällskapet hela tiden lockar in säljaren av sällskapet till att sälja sex. Genom en kontinuerlig förskjutning av gränser, som uppstår genom att allt dyrare gåvor erbjuds, menar de tre poliserna att säljaren av sällskapet förmås sälja sex. Poliserna antyder också att en implicit press uppstår på säljaren av sällskapet när

köparen förväntar sig sex i utbyte mot gåvorna, som gör det svårt för säljaren att värja sig mot sexuella närmanden.

Asså du vaggas ju in i nånting om de nu... om du köper sällskap och du håller dig till sällskap vi ett tillfälle två eller tre och du får en nån form av belöning för de här, de kan va allt ifrån dyra associorer eller om de är pengar eller vad de nu är. Och steget, nästa steg till att börja bli i fråga för en sexhandling, de blir väldigt kort då och väldigt svårt och säga säga nej till. (Polis A)

6.1.2. Skildring av deltagarna i sugardejting

De intervjuade poliserna menar att sugardejting främst involverar medelålders män eller äldre män som köpare och unga tjejer eller kvinnor som säljare. En av poliserna betonar dock att det inte endast är tjejer som annonserar och säljer utan att även killar är verksamma som säljare inom sugardejting. Det framgår dock att majoriteten av säljarna enligt poliserna är tjejer och unga kvinnor. Två av poliserna betonar säljarnas unga ålder och ser detta som ett stort problem. En av poliserna exemplifierar detta med att säga att de yngsta hen har träffat på i sugardejting har varit tjejer mellan 13–14 år. Detta är ett problem eftersom unga tjejer kan lockas in i prostitution utan att veta vad de ger sig in på. Sugardejting bedrivs enligt poliserna i en bedräglig form som får många tjejer att tro att de endast säljer sällskap, när det i realiteten handlar om köp och försäljning av sex. Därför kan de unga tjejerna gå in i relationen med uppfattningen att det inte kommer bli tal om några sexuella handlingar. En av poliserna ger uttryck för att de unga tjejerna ofta inte själva förstår vad de är utsatta för.

Många gånger är det också så att dom kanske inte ser det som... dom ser inte att dom är utnyttjade. Då är det ju svårt för då ska ju alltså, om inte ens den som är utnyttjad, den som är utsatt för ett övergrepp vet om att hon (hör inte orden) i de här fallen är utsatt för ett övergrepp... då blir det ju svårt också för polisen eller för samhället att se det. (Polis C)

Med detta sagt anses inte alla tjejer och unga kvinnor som deltar i sugardejting som ovetandes om att köp och försäljning av sex förekommer inom sugardejting. En av poliserna menar att de flesta tjejer hen har träffat på, med undantag för väldigt unga tjejer, är medvetna om att köp av sex förväntas inom sugardejting. Detta betyder att åldern framstår som en väldigt viktig faktor i sugardejting eftersom det kan vara en indikator på den vetskap som tjejerna besitter om sugardejting.

Sugar daddies, eller köparna, beskrivs som införstådda med vad sugardejting innebär: förmedling av unga tjejer som de kommer erbjuda olika former av ersättning i utbyte mot sex. Männen framställs som till viss del manipulativa i sitt tillvägagångssätt att nå fram till sitt mål att

erhålla sexuella tjänster av sina sugar babes. Successivt blir deras sätt att umgås med kvinnorna mer och mer inriktat mot beröring och andra typer av närmanden.

Det finns ju forum där dom diskuterar sånt här och där har vi kunnat se att... att många tycker att det är positivt med unga tjejer. Det har getts uttryck att, ja hon skriver att hon är 18 men det förstår man ju direkt att hon inte är hon är 16 år och det är skitbra för hon är jättetajt, till exempel. Den allmänna uppfattningen då är det ju att det är solklart vad dom vill, dom... ser inte det som något sätt att umgås på. (...) Jag har inte kunnat se någon tendens på att männen tror att det rör sig om något annat än köp av sexuell tjänst... helt enkelt. (Polis B)

6.1.3. Sugardejting som en "marknad"

Poliserna talar ofta om de affärsmässiga aspekterna i sugardejting. En av poliserna beskriver sugardejting som ett fenomen där avtal ingås. Polisen uppfattar med andra ord sugardejting utifrån en ekonomisk-rättslig förståelseram. En annan polis uppfattar sugardejting som ett fenomen som skiljer sig från andra. Sugardejting uppfattas som att det skapar en bild bland unga tjejer att det finns stora summor att tjäna inom sugardejting, något som får unga tjejer att dras in i prostitution. En tredje polis betonar de ekonomiska aspekterna gällande sugardejtingsidorna och beskriver upprepade gånger verksamheten som en affärsidé med stora summor pengar att tjäna.

Det är ju helt enkelt min uppfattning av sugardejting de är ju att det är nån relativt skrupellös person som har sett en affärsidé liksom och man bryr sig kanske inte så mycket om hur man tjänar gällande pengarna. Åh sugardejting i sig det är ju alltså prostitution... det är män som söker kontakt med kvinnor för att kunna betala för samtycket och ha sex med dom. (Polis B)

Vidare talar två av poliserna om att köpa sällskap, vilket båda ser väldigt skeptiskt på. En polis ger uttryck för en uppfattning om att köparna av sällskapet aldrig skulle erbjuda de summor pengar som de erbjuder endast för möjligheten att umgås. Hen menar att om deras egentliga syfte till sällskapet strikt är att umgås så finns det betydligt enklare och billigare tillvägagångssätt. Den andra polisen ser det som fullständigt obegripligt varför man skulle ge bort massor med pengar för möjligheten att endast gå på middag med unga tjejer.

Hon gör ju inte det, det finns ju ingen som skulle, varför ska man ge bort tusentals kronor för att få sitta och äta middag med nån liten tjej som är asså... nå det förstår man ju inte. (Polis C)

Två av poliserna ser strömningar i samhället som en bidragande orsak till sugardejting. En av poliserna pratar om det materialistiska samhället som något som får unga individer att vilja ha

dyra produkter, vilket kan leda in unga människor i sugardejting. Den andre polisen beskriver hur innehav av dyra föremål hos en ung människa leder till beundran bland kamraterna, vilket bidrar till köp och försäljning av sex inom sugardejting. Gemensamt för de båda poliserna är att synen på konsumtion är viktig för att förstå varför sugardejting bedrivs.

6.1.4. Rättsliga aspekter kring sugardejting

Samtliga poliser talar om att sugardejtingsidor försöker undkomma straffrättsligt ansvar genom att hävda att sugardejting inte rör sig om prostitution och att köp av sex är förbjudet. Detta föranleder bevissvårigheter. Två av poliserna betonar de svårigheter som finns med att bevisa att ett sexköp enligt sexköpslagen har begåtts vid sugardejting. En av poliserna jämförde sugardejting med mer traditionella former av sexköp och menade att det i de mer traditionella fallen är mycket lättare att bevisa brott, bland annat eftersom det då kan finnas en prislista för olika sexuella tjänster. En av poliserna beskrev också att det kan vara svårt att bevisa att någon betalning kopplad till den sexuella handlingen har skett vid sugardejting.

Det behöver ju inte hända att de sker... överföring av pengar eller liknande just vid sextillfället men mannen här har ju betalat sig fram till det. Och det skulle det kunna bli en gråzon rent juridiskt också ... om liksom har man köpt sex här och på vilket sätt har tjejen i fråga då gett samtycke till sextet. (Polis B)

De två poliser som uttalade sig om bevisproblematik kring sugardejting var oeniga i sin syn på sexköpslagens möjligheter att bekämpa prostitution som sker genom sugardejting. En av poliserna menade att mycket lagstiftning i Sverige inte riktigt hänger med i samhällsutvecklingen och skulle behöva uppdateras. Hen ansåg att sexköpslagen inte var tillräckligt modern och ställer den i relation till groominglagstiftningen:

Den skulle ju kunna (...) moderniseras till viss del om vi ser till groominglagen... där man asså att söka kontakt med minderåriga i sexuella syften och oftast då på nätet. Där blir ju liksom bevisbörd asså då räcker det ju med lite mindre så att säga. Det räcker med att dom söker kontakten inte att det de facto sker en kontakt. (Polis B)

Den andra polisen ansåg att sexköpslagen stod sig väldigt väl när det gäller bekämpning av prostitution i form av sugardejting. Samtidigt beskriver samma polis hur sexköpslagen i praktiken är bristfällig. Denna brist beror enligt polisen på att de unga tjejer som deltar i sugardejting saknar kunskap om sexköpslagen, vilket resulterar i en uppfattning om att sexuella tjänster mot ersättning inte upplevs som problematiskt hos dessa tjejer.

Nä men sexköpslagen står sig ju jättebra. Det står ju alltså det står ju inte uttryckligen att det måste vara pengar men ersättning i någon form. Så att där tror jag det är inget problem egentligen det asså... utifrån sexköpslagen. (Polis C)

Jag har ju... pratat med tjejer som såhär, det är inga problem att dom åker, ja men vadå det är inga konstigheter ja jag får åka runt i den här ... den här bilen under den här kvällen och sen om jag bara ger han en avsugning. Och jag sa men det där är ju... det är ju helt galet, men så är det ju, det är så man gör. Asså för dom är det ingenting. Den lagen för dom finns inte, asså då är det ju... då är det ju upp till samhället att förklara för dom att... att det kanske inte är helt rätt. (Polis C)

Två av poliserna resonerade kring en eventuell kriminalisering av sugardejting och uttryckte då en tvekan inför att kriminalisera sugardejting. En av poliserna uttryckte oro för att en kriminalisering skulle försvåra bekämpandet av prostitution ännu mer genom att prostitutionen skulle flytta ut på mer dolda forum. Framträdande i polisernas tvekan att kriminalisera sugardejting var rättssäkerhetsaspekterna. Hur gränsen mellan "vanlig" dejting och sexuella utnyttjanden skulle dras var en aspekt som båda poliserna menade gjorde det svårt att kriminalisera sugardejting. En av poliserna betonade istället att bekämpningen av sugardejting kan ske via andra tillvägagångssätt, exempelvis genom utökade befogenheter för Polismyndigheten att kontrollera och övervaka sugardejtingsidor. Hen betonade dock att detta kunde bli svårt eftersom sugardejtingsidorna skulle motsätta sig detta eftersom det skulle påverka deras inkomster negativt. Samma polis menade att ett alternativt sätt att underlätta bekämpning av prostitution på sugardejtingsidor kan vara att utvidga bestämmelsen om grooming. En sådan utvidgning av straffansvaret skulle möjliggöra lagföring av individer innan den sexuella tjänsten sker.

6.2. Uppfattningar bland personal på länsstyrelser

I denna del av resultatet redogörs för hur de intervjuade representanterna från länsstyrelserna beskriver och uppfattar meningen med sugardejting, hur de skildrar deltagarna i sugardejting, hur de beskriver sugardejting som en marknad samt hur de ser på fenomenet sugardejting i förhållande till rättsliga normer.

6.2.1. Den uppfattade meningen med sugardejting

Båda intervjupersonerna från länsstyrelserna var tydliga med att avsikten med sugardejting var köp och försäljning av sex, det vill säga prostitution. En av intervjupersonerna uttryckte att sugardejting var en form av prostitution som länsstyrelsen kan arbeta för att motverka, samtidigt som hen poängterade att sugardejting inte är brottsligt. Intervjupersonen ser därmed

prostitution som ett bredare begrepp än vad gällande lagstiftning gör. Intervjupersonen uppfattade vidare att avsikten med den betalning som sker i sugardejting var att överkomma säljarens motstånd mot sex. Den andra intervjupersonen utesluter inte att det kan finnas fall av sugardejting där det inte förekommer sexköp, men beskriver sugardejting som den vanligast förekommande inkörsporten till prostitution bland unga. Hen såg emellertid inte sugardejting endast som prostitution, utan uppfattade också sugardejting som handel med människor.

Jag tycker att det ytterst handlar det ju om att man legitimerar handel med människor oavsett om det rör sexualbrott eller sällskap eller om det skulle vara fotmaniky.

(Länsstyrelsen B)

Själva utförandet av sugardejting beskrev en intervjuperson som en groomingprocess där gränserna hela tiden förskjuts och det blir allt svårare för säljaren att säga nej till sexuella närmanden från köparen. Intervjupersonen såg sugardejting som ett sätt att steg för steg bryta ner säljarens försvar. De gåvor som köparen ger till säljaren uppfattades av intervjupersonen som ett sätt som säljaren kan uppleva skuld på och därför känna ett krav på sig att gå med på sex.

Dom... ser först det här bara som en första grej som man gör som är lite coolt kanske häftigt, ja men lite spännande. Men sen så sitter man fast och man kanske har, ja men fått fina saker och erbjudanden och man känner sig lite tacksamhetsskuld, och sen blir som steget över då till kanske... ha sex mot ersättning inte så stort. (Länsstyrelsen B)

Den andra intervjupersonen uppfattade sugardejting som ett sätt att bryta ned säljarens motstånd mot sex och därmed få tillgång till sexuellt umgänge. I det avseendet drog intervjupersonen paralleller till mer traditionella former av prostitution.

Egentligen borde det inte vara så annorlunda än den prostitution som vi ser på nätet eller på gatan eller så. Jag tänker att det som det är nån som betalar för att övervinna den andras motstånd på nåt sätt ändå. (Länsstyrelsen A)

6.2.2. Skildring av deltagarna i sugardejting

En av intervjupersonerna ifrågasatte den bild som media gav av utövarna av sugardejting. Hen menade att säljarna ofta porträtteras som studenter som är verksamma som sugar babes för att förbättra sin ekonomi. Intervjupersonen förnekade inte att deltagarna i sugardejting kan vara studenter som vill dryga ut kassan, men hen trodde att en stor del av säljarna i sugardejting utgörs av människor med tidigare trauman, exempelvis tidigare sexuella övergrepp. Den andra intervjupersonen uppfattade utövarna av sugardejting som mestadels äldre män som köper

yngre kvinnor. Intervjupersonen menade dock att även unga män eller pojkar är verksamma som säljare, men att de flesta säljare är kvinnor.

Det är mest män som köper... kvinnor på dom här platserna också eller utsatta unga pojkar för den delen då men... unga pojkar, men ja, mest kvinnor i alla fall. (Länsstyrelsen B)

Båda intervjupersonerna är överens om att köparnas avsikter med att köpa sällskap i slutändan handlar om att möjliggöra ett sexköp. En av intervjupersonerna beskriver det som orimligt att tro att köparna inte är medvetna om vad sugardejting innebär med tanke på hur uppmärksammat fenomenet har varit under den senaste tiden. Köparna uppfattas alltså som personer som går in i relationen med en sugar babe med avsikten att köpa sex.

Efter nära träffar så är de nånting annat som man ändå vill ha utav den här kontakten, att de inte bara är sällskap i att du och jag träffas utan de är nog så också att, ja jag har gett det här och då då vill jag också ha sex i utbyte... för de som du har fått. (Länsstyrelsen A)

En av intervjupersonerna reflekterade över med vilka kunskaper och avsikter säljarna ger sig in i sugardejtingrelationen. Intervjupersonen uppfattade att unga tjejer som aldrig skulle gå in på rena sexsidor kan gå in på sugardejtingsidor, eftersom det där inte framgår lika tydligt om det är fråga om sexköp eller inte. Sugardejtingsidorna sågs som bedrägliga eftersom de kan locka in unga tjejer och killar i något som de inte riktigt vet vad det är. Intervjupersonen reflekterade även över ålderns betydelse för vetskapen om att sugardejting i många fall handlar om prostitution. De yngre säljarna uppfattas oftare som okunniga om vad de ger sig in på till skillnad från de äldre köparna som går in i relationen med avsikten att köpa sex.

6.2.3. Sugardejting som en “marknad”

I samband med att en av intervjupersonerna pratar om prostitution på nätet, däribland sugardejting, beskriver hen dessa som marknader, vilket indikerar att sugardejting ses som något ekonomiskt. Den andra intervjupersonen beskriver sugardejting som handel med människor vilket ger uttryck för att sugardejting är ett ekonomiskt fenomen.

Jag tänker man köper ju säljer någonting vilket i vilket fulla fall borde vara mer... reglerat då. Dom har ju en uppenbar marknadsplats med människor även i lagstiftning som heter människoexploatering där man som är lite intressant liksom hur den lagstiftningen är kopplad till att man utnyttjar en persons... särskilt kanske sårbara situation för olika former. (Länsstyrelse B)

I citatet ovan framgår att intervjupersonen uppfattar sugardejting som en marknadsplats där människor köps och säljs. Just att sugardejting är en sorts handel med människor är något som

intervjupersonen nämner flera gånger under intervjun. Att det är möjligt att köpa någons tid och sällskap uppfattas av intervjupersonen som problematiskt, särskilt när köparen har en ekonomiskt starkare ställning än säljaren.

En annan ekonomisk aspekt som en av intervjupersonerna resonerar kring är att det faktiskt rör sig om försäljning av en tjänst och att det därför är märkligt att sugardejting inte är skattepliktigt. Med tanke på att försäljning av andra tjänster är skattepliktiga så framstår det som märkligt att försäljning av sällskap inte medför skatteplikt. I detta avseende ger alltså intervjupersonen uttryck för att sugardejting inte bör betraktas som annorlunda än annan affärsmässig verksamhet.

6.2.4. Rättsliga aspekter kring sugardejting

Båda intervjupersonerna var av uppfattningen att sugardejting var ett fenomen som inte motverkades tillräckligt i dagens samhälle. En intervjuperson såg sugardejting som handel med människor och såg en problematik i att man kan köpa människor utan att det är reglerat. Hen betonade även det problematiska i att människor tar sig rätten till att betala människor som möjligtvis har det sämre ställt och att detta endast regleras i lag ifall det involverar sexuella handlingar. Därmed ses sugardejting ur ett jämställdhetsperspektiv, intervjupersonen såg inte bara de rent könsmässiga aspekterna på sugardejting utan menade också att de olika villkor som finns bland deltagarna i sugardejting är ett problem.

Båda intervjupersonerna var av uppfattningen att sugardejting är ett fenomen som samhället behöver göra något åt. En av intervjupersonerna var försiktig med att uttala sig om huruvida en kriminalisering av sugardejting vore lämpligt, i och med att hen inte ansåg sig vara tillräckligt insatt i rättsskipningen för att uttala sig om en eventuell kriminalisering. Däremot uppfattade intervjupersonen sugardejting som ett fenomen som länsstyrelsen kan arbeta mot i och med att det rör sig om prostitution. Den andra intervjupersonen såg positivt på en lagreglering av sugardejting eftersom sugardejting enligt hens uppfattning rörde sig om handel med människor. En annan aspekt som intervjupersonen lyfte fram som skäl till en lagreglering var att de två parterna i sugardejting inte är jämlika.

Så på så sätt vore det väl bra om man kunde hitta något sätt att kriminalisera någonting som faktiskt stödjer ojämlika villkor. (Länsstyrelse B)

Den intervjuperson som såg positivt på en lagreglering var dock osäker på hur en sådan reglering skulle se ut. Hen resonerade kring bestämmelsen om koppleri och om huruvida den är adekvat för att bekämpa sugardejting. Medan fastighetsägare har ett ansvar för att sexköp inte ska bedrivas i bostäder som de hyr ut, har sugardejtingsidor inget sådant ansvar. Hen upplevde

det som problematiskt att sugardejtingsidorna kommer undan straffrättsligt ansvar genom att upprepade gånger på sidorna proklamera att sugardejting inte utgör sexköp. Intervjupersonen menade att sugardejtingsidorna borde ha ett större ansvar för den verksamhet som bedrivs på deras sidor och för att förhindra sexköp via deras sidor. Hen menade vidare att sexköpslagen kanske inte är det bästa sättet att motverka fenomenet sugardejting. Även om sugardejting i mångt och mycket rör sig om köp av sexuella tjänster ansåg intervjupersonen att annan lagstiftning kan vara lämpligare för att motverka sugardejting. Intervjupersonen uttryckte i samband med detta tvivel på om sexköpslagen faktiskt kommer ändras med tanke på att den inte har ändrats på lång tid.

Så skulle det gå att reglera på nåt sätt, vilket sätt man än använder, lagstiftning det kanske inte är sexköpslagsstiftningen som blir lättast att komma åt den typen utav problem utan det är kanske en helt annan lagstiftning som faktiskt kan reglera den här typen av handel med människor som det faktiskt handlar om. Sen att vi vet att det övergår till köp utav sexuella tjänster senare men den lagstiftningen har ju inte ändrats på jätte jättemånga år, så frågan är om den kommer att kunna ändras. Eller om det skulle gå att angripa på andra sätt. (Länsstyrelse B)

Av citatet ovan framgår att intervjupersonen uttrycker en skepticism mot sexköpslagens möjligheter att förändras, men samtidigt en förhoppning om rättslig förändring. Här kan alltså en tvetydighet i förhållande till rätten identifieras, en skepticism till att rätten kan reglera samhällsförhållanden men samtidigt en önskan om en markering från lagstiftaren.

7. Analys

Intervjupersonerna från såväl länsstyrelserna som Polismyndigheten uppfattade sugardejting som prostitution, om än en dold eller förgylld form. Det fanns ingen tvekan hos någon intervjuperson om att sugardejting rör sig om köp och försäljning av sex, oavsett vad sugardejtingsidor påstår. Eftersom köp av sex är kriminaliserat i BrB 6 kap. 11 § är det föga förvånande att samtliga intervjupersoner också ansåg att sugardejting behöver motverkas på något sätt. Sexköpslagen ansågs med andra ord inte tillräcklig för att reglera sugardejting. Med reservation för att det är ett litet urval, kan intervjupersonerna sägas ge uttryck för en social norm om att det inte är acceptabelt att köpa människors intima sällskap. Intervjupersonerna uttryckte dock tvekan över hur denna norm skulle kunna omsättas i rättslig reglering. Att det kan vara svårt att reglera sugardejting är inte förvånande. Sugardejting rör intima relationer mellan män och kvinnor, något som staten och rätten historiskt har varit ovillig att reglera (Samuels 2013, s. 138).

Samtliga intervjupersoner, med undantag för en anställd på länsstyrelsen, menade att det främst är män som utnyttjar kvinnor i sugardejting genom att köpa deras sällskap och intimitet. Den intervjuperson på länsstyrelsen som inte uttryckte denna uppfattning nämnde inte specifikt att sugardejting rör sig om kvinnor som säljare och män som köpare. Att sugardejting enligt intervjupersonerna primärt utövas av manliga köpare och kvinnliga säljare, kan vara en anledning till att sugardejting i dagsläget är lagligt trots att intervjupersonerna uppfattar det som prostitution, grooming och av en intervjuperson som handel med människor. MacKinnon (1983) menar att rätten missgynnar kvinnor till förmån för män eftersom rätten utgår från ett manligt perspektiv och att rätten är ett uttryck för mäns makt över kvinnor. En reglering av sugardejting hade primärt varit i kvinnors intresse, med tanke på att det oftast är kvinnors sällskap och intimitet som köps. Avsaknaden av lagstiftning kan därför ses som ett uttryck för att rätten utgår från ett manligt perspektiv, där mäns intressen premieras. För att kunna lagstifta mot sugardejting skulle det därför krävas att kvinnors erfarenheter och ställning i samhället beaktas i högre utsträckning än vad rätten hittills varit villig att göra. Utifrån MacKinnons (1983) syn på rätten som manligt könad och ett uttryck för manlig makt, kan detta bli svårt.

Utöver att staten kan vara ovillig att reglera ett fenomen som gynnar män, bör sugardejtings privata karaktär också beaktas. Staten har visserligen kriminaliserat sexköp, vilket också rör intima relationer mellan män och kvinnor, men att brottet köp av sexuell tjänst ses som ett brott mot allmän ordning antyder att prostitution betraktas som en offentlig angelägenhet (Waltman 2011). Sugardejting, till skillnad från mer traditionella sexköp, rör däremot en längre relation

mellan en man och en kvinna, varför sugardejting kan anses befinna sig i den privata sfären och därför vara svårare att reglera rättsligt (se Samuels 2013, s. 138).

Två av de intervjuade poliserna framhöll rättssäkerhetsaspekter som en orsak till att sugardejting svårligen kan regleras rättsligt. Poliserna menade att en kriminalisering av sugardejting skulle göra det svårt att skilja på sugardejting och annan dejting, där exempelvis betalning av middagar också kan ske. En reglering av sugardejting skulle därför riskera att omfatta även människor som betalar på en dejt som inte utgör sugardejting. Utifrån Catherine MacKinnons (1983) perspektiv på rätten kan detta tolkas som att poliserna ger uttryck för ett manligt könat rättsligt perspektiv. Detta beror på att köparen av sällskapet i sugardejting enligt intervjupersonerna oftast är en man och säljaren en kvinna. Därmed ställs mäns intresse av att inte bli felaktigt anklagade, mot kvinnors intresse av att inte bli sexuellt utnyttjade. Utifrån intervjupersonernas svar tycks det manliga intresset få företräde. De rättsliga normer som poliserna ger uttryck för kan således betraktas som manliga sociala normer som har upphöjts till rättsnormer eftersom de skyddar mannen i sugardejting mer än kvinnan. Att rätten är präglad av manliga normer är en uppfattning som MacKinnon (1983) delar. Att rätten och dess rättssäkerhetsprinciper kan sägas vara präglade av ett manligt perspektiv, kan således göra det svårt att reglera sugardejting. I polisernas betoning av rättssäkerhet blottläggs alltså en maktaspekt kopplat till kön, där manliga normer genom den rättsliga sfären utövar makt över kvinnor vilket främjar manliga intressen. Trots detta finns det som nämnts ovan en önskan hos poliserna att vidta åtgärder mot sugardejting, men det tycks vara svårt att göra detta utifrån kvinnors perspektiv eftersom manliga normer präglar det rättsliga resonemanget.

Sugardejting beskrivs i olika utsträckning av samtliga intervjupersoner, förutom en intervjuperson från länsstyrelsen, som grooming fast riktat mot vuxna. Under hela processens gång förses sugar baben med gåvor av sin sugar daddy, vilket skapar en press på sugar baben att genomföra sexuella handlingar, vilket tillslut också kommer krävas av henne. Tidigare forskning har också uppmärksammat att kvinnor som deltar i sugardejting upplever en press på att delta i sex för att de känner sig tvungna att uppfylla sin del av avtalet (Selikow & Mbulaheni 2013). Sugardejting kan därför sägas medföra en maktobalans till säljarens, ofta kvinnans, nackdel. Kvinnan får genom denna maktobalans svårt att fatta självständiga beslut i relationen. Samtidigt som sugardejting kan ses som ett resultat av den postmoderna individualiseringen och marknadiseringen av intima relationer, kan sugardejting i detta avseende motverka individualiseringen i det postmoderna samhället. Att de ofta kvinnliga säljarna i sugardejting enligt våra intervjupersoner får svårt att fatta självständiga beslut och blir pressade till sex, kan tolkas som att de inte får ta del av den ökande valfriheten i det postmoderna samhället (Jacobsen 2007, s. 340). Individualiseringen och den ökade valfriheten möjliggör alltså för

kvinnorna att ingå i okonventionella relationer, men när de väl har ingått i relationen minskar deras valfrihet.

Samtidigt som kvinnorna i sugardejting således kan betraktas som delvis maktlösa och i avsaknad av valfrihet, är det inte nödvändigtvis så att de kvinnliga säljarna alltid är maktlösa i sugardejting. Det behöver inte heller vara så att sugardejting endast medför negativa konsekvenser för kvinnor. Selikow och Mbulaheni (2013) kom i sin studie också fram till att kvinnorna faktiskt utövar makt under relationen, exempelvis genom att manipulera sina sugar daddies till att ge gåvor men samtidigt undvika att behöva ställa upp på sex. Kvinnorna utvecklade även en vänskapsrelation med sina sugar daddies som kunde fortsätta efter att sugardejting relationen avslutats. Även Hoss och Blokland (2017) kunde i sin studie av tjejer som var involverade i sugardejting, konstatera att det fanns såväl fördelar som nackdelar för tjejerna i relationen. Våra intervjupersoner talade aldrig om att säljarna i sugardejting, vilka främst är kvinnor, faktiskt kan uppleva positiva aspekter i relationen. Detta kan bero på att de är myndighetspersoner som jobbar mot prostitution och därför främst ser de negativa aspekterna av sugardejting. De till viss del positiva aspekter som tidigare forskning har identifierat bör dock beaktas vid en eventuell reglering av sugardejting. Feministiska forskares har varnat för att lagar som är tänkta att hjälpa kvinnor i realiteten riskerar att försämra kvinnors situation (Samuels 2013, ss. 144–145). Denna farhåga riskerar att besannas om inte kvinnors såväl positiva som negativa erfarenheter beaktas vid en eventuell reglering. Som Conaghan (2013, s. 104) skriver kan rätten producera och reproducera sociala normer om manligt och kvinnligt. Om inte hänsyn tas till kvinnors egna perspektiv och upplevelser i sugardejting riskerar manligt könade normer om män och kvinnor reproduceras genom rätten. På så sätt kan en rättsregel som är avsedd att stärka sociala normer om jämställdhet i realiteten stärka befintliga normer som gynnar män på kvinnors bekostnad.

En av intervjupersonerna från länsstyrelsen och två av poliserna gav uttryck för att kvinnorna som sålde sitt sällskap i sugardejting inte uppfattade sugardejting som problematiskt. Detta kan tolkas utifrån Baumans syn på den individualiserade moral som han menar har uppstått i det postmoderna samhället (Jacobsen 2007, s. 341). Det är inte längre lika tydligt vad som är rätt och fel, vilket kan förklara intervjupersonernas uppfattning att de kvinnliga säljarna inte ser sugardejting som problematiskt. Om intervjupersonernas uppfattning stämmer, skulle detta kunna motivera ett förbud av sugardejting. Ett förbud skulle nämligen kunna förtydliga den sociala norm som intervjupersonerna ger uttryck för om att det är fel att köpa andra människors intima sällskap (Axelrod 1986 se Hydén 2002, ss. 159–160).

Att unga kvinnor inte ser sugardejting som problematiskt kan också tolkas som ett resultat av den marknadsiering av intima relationer som Bauman (2003) menar kännetecknar det postmoderna samhället. Samtliga intervjupersoner uppfattade nämligen i olika utsträckning sugardejting som ett ekonomiskt fenomen. Två av poliserna beskrev vidare konsumtionssamhället som en viktig orsak till att sugardejting existerar. Sugardejting kan därför betraktas som en del av en större samhällsutveckling där relationer blir en del av en marknad. Utifrån den marknadsiering av relationerna som Bauman (2003) menar präglar samhället är det tänkbart att en syn på relationer som varor och tjänster har normaliserats, vilket kan förklara att unga kvinnor enligt tre av intervjupersonerna inte uppfattar sugardejting som problematiskt.

Utifrån Hydéns perspektiv på normkonflikter kan dock marknaden försvåra ett förbud av sugardejting. Samtidigt som den sociala normen om att det är fel att män köper kvinnors sällskap emanerar från det socio-kulturella systemet, är sugardejting enligt intervjupersonerna ett ekonomiskt fenomen och därmed en del av det ekonomiska systemets marknad. Den ekonomiska marknaden är ett område där reglering rörande exempelvis jämställdhet helst ska undvikas (Samuels 2013, s. 140). Det går därför inte att upphöja den sociala normen till en rättsregel och därmed förstärka den utan att det ekonomiska systemet påverkas negativt. Därmed uppstår en normkonflikt där de två systemens normer befinner sig på kollisionskurs (Hydén 2002, s. 199). Hydén (2002, ss. 204–205) menar att det ekonomiska systemet är särskilt starkt och försöker bestämma hur normkonflikter ska lösas. Marknadsieringen av relationer som Bauman (2003) menar fortgår och som sugardejting är en del av, blir därmed problematisk ur ett jämställdhetsperspektiv. Sociala normer får svårt att utmana det ekonomiska systemets normer, även om det naturligtvis är möjligt. De intervenerande regler som normkonflikten mynnar ut i riskerar att gynna det ekonomiska systemet i högre utsträckning än det socio-kulturella systemet. Det finns dock möjligheter att stifta intervenerande regler som medlar mellan det socio-kulturella och det ekonomiska systemets normer. En av de intervjuade poliserna och en av de anställda på länsstyrelserna menade att ett förbud mot sugardejting inte nödvändigtvis är det bästa sättet att reglera sugardejting på. Polisen menade att ett alternativ till ett förbud hade varit att reglera sugardejting genom att låta myndigheterna utöva tillsyn över sidorna. Detta skulle kunna vara en möjlig rättslig kompromiss mellan det socio-kulturella och det ekonomiska systemets normer, även om polisen framhöll att även detta skulle kunna påverka sugardejtingsidornas inkomster negativt.

Samtliga intervjuade poliser menade att sugardejting är ett sätt att försöka hitta gråzoner i lagstiftningen. Genom att förändra benämningen och utformningen på försäljningen av sex försöker sexköpare ständigt hitta kryphål i kriminaliseringen av sexköp. Detta kan tolkas utifrån Baumans syn på det postmoderna samhället som präglad av valfrihet, öppenhet och ständig

förändring (Jacobsen 2007, s. 340; Poder 2007, s. 392). Sugardejting är en del av detta öppna och föränderliga samhälle och det är därför inte förvånande att sugardejting kan betraktas som ett dynamiskt fenomen som kan ändra karaktär. Sugardejting som fenomen är således inte statiskt, varför en reglering av fenomenet skulle behöva vara flexibel och kunna anpassa sig om, eller när, sugardejting ändrar karaktär. En av de intervjuade poliserna menade att lagstiftningen i Sverige ofta har svårt att hänga med i samhällsutvecklingen. Därmed skulle sugardejtings dynamiska karaktär kunna vara en utmaning för rätten.

Om en lagstiftning som reglerar sugardejting trots allt skulle stiftas måste kontextuella faktorer beaktas för att regleringen ska uppnå avsedd effekt (Mathiesen 2005, ss. 59, 62). En sådan viktig kontextuell faktor är orsakerna till mänskligt beteende. Flera av intervjupersonerna resonerade kring tänkbara orsaker till sugardejting. En av intervjupersonerna från länsstyrelsen menade att det är möjligt att säljarna i sugardejting tidigare har varit utsatta för olika trauman, till exempel sexuella övergrepp, och deltar i sugardejting som en konsekvens av traumat. Den andra intervjupersonen från länsstyrelsen menade att säljarna kan ha det sämre ställt och två av poliserna såg det materialistiska samhället som en orsak till sugardejting. Dessa tänkbara orsaker till sugardejting kommer sannolikt inte försvinna genom en rättslig reglering av sugardejting. En kritik mot rätten som MacKinnon (1983) för fram är att lagstiftning kan bestraffa exempelvis mäns våld mot kvinnor, men ofta inte lyckas angripa samhällsstrukturerna som orsakar beteendet och därmed inte heller förhindra våldet. Eftersom flera intervjupersoner påpekar att det finns olika bakomliggande orsaker till sugardejting, riskerar en lagstiftning som endast riktar in sig på att reglera sugardejting att bli tandlös. För att en upphöjning av den sociala norm som intervjupersonerna uttrycker till en rättslig norm ska bli framgångsrik, krävs därför att orsakerna till sugardejting beaktas. Här kan sexköpslagen uppmärksammas, som förbjuder sexköp men vars primära syfte är att hjälpa de prostituerade ur prostitutionen (prop. 1997/98:55, s. 105). Med tanke på vad intervjupersonerna säger om vilka faktorer som kan ligga bakom sugardejting, är det rimligt att anta att en lösning som liknar sexköpslagen är lämplig. Eventuellt kan en reglering instiftas, om det ekonomiska systemet tillåter detta, men framförallt kan det vara viktigt att angripa orsakerna till sugardejting och därmed den kontext i vilken sugardejting existerar. Annars riskerar en rättslig reglering att bli tandlös och endast symbolisk.

8. Avslutande diskussion och slutsatser

Syftet med denna studie var att öka förståelsen för vilka förutsättningar som finns för att reglera sugardejting rättsligt. Av studien framgår att samtliga intervjuade myndighetspersoner uppfattar sugardejting som prostitution och att sugardejting behöver motverkas på något sätt. Med reservation för att studiens urval är relativt litet, tolkar vi detta som uttryck för en social norm om att människor inte bör delta i sugardejting. Trots att samtliga intervjupersoner uppfattade ett behov av att reglera sugardejting, kan vi identifiera flera svårigheter med att via rätten reglera detta sociala fenomen. Ett hinder mot att införa en rättslig reglering av sugardejting är de rättssäkerhetsaspekter som två poliser gav uttryck för. Rättssäkerhet är naturligtvis viktigt, men vi menar att dessa rättsprinciper kan betraktas som manligt präglade normer och att de inte tillräckligt beaktar kvinnors erfarenheter och utsatthet. Ett mer utvidgat genusperspektiv på rätten anser vi därför vara nödvändigt för att kunna stärka kvinnors rättsliga ställning.

Behovet av ett genusperspektiv på rätten blir också tydligt av att intervjupersonerna uppfattade det som att det primärt är män som är köpare och kvinnor som är säljare i sugardejting. Utifrån MacKinnons (1983) perspektiv på rätten som en institution som premierar manliga intressen, menar vi att det kan vara svårt att främja de kvinnliga säljarnas ställning på rättslig väg om inte genusaspekter blir en större del av rätten. Om ett genusperspektiv inte inkorporeras i rätten får rätten också svårt att reglera intima relationer mellan män och kvinnor på ett sätt som ökar jämställdheten, eftersom rätten i så fall snarare riskerar att legitimera och reproducera existerande normer som gynnar män och missgynnar kvinnor.

Ytterligare en slutsats som vi drar utifrån studien är att sugardejting kan betraktas som en del av en marknadisering av intima relationer, vilket kan försvåra en rättslig reglering av sugardejting. Samtliga intervjupersoner uppfattade nämligen sugardejting som ett ekonomiskt fenomen. När det ekonomiska systemets marknad ställs mot sociala normer om jämställdhet har det sociala svårt att hävda sig. Vi menar dock att det kan vara möjligt att stifta intervenerande rättsregler som innebär en kompromiss mellan det socio-kulturella systemet och det ekonomiska systemet. Genom att exempelvis öka möjligheterna till tillsyn över sugardejtingsidor skulle sugardejtingsidornas verksamhet kunna fortsätta på ett sätt som tar såväl ekonomisk som social hänsyn. Ett förbud mot sugardejting är med andra ord inte nödvändigtvis den enda eller den bästa vägen framåt.

Oavsett om, och i så fall vilka, regleringar av sugardejting som införs, menar vi att hänsyn måste tas till kvinnornas perspektiv. Ingen av våra intervjupersoner såg sugardejting som något

positivt och såväl våra intervjupersoner som tidigare forskning har gett uttryck för en maktobalans mellan parterna i sugardejting. Samtidigt har tidigare forskning visat på att sugar babes faktiskt utövar makt under relationen och upplever vissa fördelar med sugardejting. Att reglera sugardejting utan att beakta kvinnors såväl positiva som negativa erfarenheter av sugardejting, riskerar enligt vår mening att leda till negativa och oönskade konsekvenser för kvinnor. Utöver kvinnornas perspektiv, är det viktigt att se orsakerna till sugardejting och inte bara reglera fenomenet. Annars riskerar en rättslig reglering att misslyckas med att reducera förekomsten av sugardejting.

Sammanfattningsvis menar vi att det finns flera svårigheter med att införa en rättslig reglering av sugardejting. Det vore dock möjligt att begränsa skadeverkningarna av sugardejting genom att lagstiftaren använder sig av intervenerande regler snarare än förbud av sugardejting. Vi menar vidare att det är viktigt att ta del av kvinnornas erfarenheter och perspektiv vid en eventuell reglering, eftersom det ofta tycks vara kvinnor som är säljare i sugardejting.

8.1. Förslag på framtida forskning

I framtiden är det viktigt att fortsätta forska om sugardejting i Sverige eftersom den svenska forskningen om sugardejting är bristfällig, även om det i nuläget pågår ett forskningsprojekt kring sugardejting vid Lunds universitet och Örebro universitet. I vår studie har det tydligt framkommit att de intervjuade myndighetspersonerna från länsstyrelserna och Polismyndigheten ser sugardejting som prostitution och i behov av reglering, även om det kan vara svårt att införa en sådan reglering. Detta är emellertid endast myndighetspersonernas perspektiv. Att studera hur utövarna av sugardejting uppfattar fenomenet och en eventuell reglering kan vara en uppgift för framtida forskning. I en sådan studie kan även eventuella skillnader i perspektiv mellan köpare och säljare studeras.

Som ett sidospår nämnde en av intervjupersonerna att ett nytt fenomen som har uppstått är prostitution på sociala medier, exempelvis på dejtingappar. Att prostitutionen har flyttat ut på sidor som besöks av gemene man som antagligen har helt andra skäl till att besöka sidorna och apparna än att köpa sex, är värt att studera. Exempelvis kan vilka normer som finns kring prostitution och dejting, framförallt på sociala medier och bland användare av dejtingappar, studeras.

9. Källförteckning

Agevall, C. (2004). En kvinna utan en man är som en fisk utan en cykel. En problematisering av föreställningar om tvåsamhet och tvåsamheten som bärare av normativa strukturer. I Rejmer, A. (red.) *Normvetenskapliga reflektioner*. Lund: Lunds universitet, Sociologiska institutionen, ss. 39–69.

Baier, M. & Svensson, M. (2018). *Om normer*. Lund: Studentlitteratur AB.

Baier, M., Svensson, M. & Nafstad, I. (2018). *Om rättssociologi*. Lund: Studentlitteratur AB.

Bauman, Z. (2003). *Liquid love*. Cambridge, Storbritannien: Polity Press.

Burman, M. (2013). Genusperspektiv på straffrätt. I Nordlöf, K. (red.) *Argumentation i nordisk straffrätt*. Stockholm: Norstedts Juridik AB, ss. 9–30.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2:e uppl. Stockholm: Liber AB.

Conaghan, J. (2013). *Law and gender*. Oxford, Storbritannien: Oxford University Press.

Dahlstrand, K. (2018). Återträff med dåtiden. En retrospektiv analys av 1970-talets kriminalpolitik. I Dahlstrand, K., Banakar, R. & Ryberg Welander, L. (red.) *Festskrift till Håkan Hydén*. Lund: Juristförlaget i Lund, ss. 121–147.

Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken - För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:e uppl. Stockholm: Wolters Kluwer Sverige AB.

Florin, O. (2012). A Particular Kind of Violence: Swedish Social Policy Puzzles of a Multipurpose Criminal Law. *Sexuality Research & Social Policy: Journal of NSRC*, 9(3), ss. 269-278. DOI: 10.1007/s13178-012-0086-1

Gunnarsson, Å., Svensson, E-M., Käll, J. & Svedberg, W. (2018). *Genusrättsvetenskap*. 2: a uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Holmström, C. & Skilbrei, M-L. (2017). The Swedish Sex Purchase Act: Where Does it Stand? *Oslo Law Review*, 4(2), ss. 82-104. DOI: [10.18261/issn.2387-3299-2017-02-02](https://doi.org/10.18261/issn.2387-3299-2017-02-02)

- Hoss, J. & Blokland, L. M. E. (2018). Sugar daddies and blessers: A contextual study of transactional sexual interactions among young girls and older men. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 28(5), ss. 306–317. DOI: [10.1002/casp.2361](https://doi.org/10.1002/casp.2361)
- Hydén, H. (2002). *Normvetenskap*. Lunds Universitet, Lund: Lund Studies in Sociology of Law.
- Håkansson, A. (2018). Åklagaren: Det finns inga bevis. *SVT Nyheter*, 25 april. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/aklagaren-det-finns-inga-bevis>
- Jacobsen, M. H. (2007). Zygmunt Bauman. I Andersen, H. & Kaspersen, L. B. (red.) *Klassisk och modern samhällsteori*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur AB, ss. 335–348.
- Karlsson, J. & Pettersson, T. (2006). Det blir vad vi gör det till! Om att skapa och analysera ett intervjumaterial. I Roxell, L. & Tiby, E. (red.) *Frågor, fält och filter: Kriminologisk metodbok*. Lund: Studentlitteratur AB, ss. 57–83.
- Kilvington, J., Day, S. & Ward, H. (2001). Prostitution Policy in Europe: A Time of Change? *Feminist Review*, (67), ss. 78-93. DOI: 10.1080/01417780150514510
- Kuosmanen, J. (2011). Attitudes and perceptions about legislation prohibiting the purchase of sexual services in Sweden. *European Journal of Social Work*, 14(2), ss. 247–263. DOI: [10.1080/13691451003744341](https://doi.org/10.1080/13691451003744341)
- Leijonhufvud, M., Träskman, P. O. & Wennberg, S. (2017). *Brottsbalken - en kommentar. Del 1 (1–12 kap.)*. 8:e uppl. Stockholm: Wolters Kluwer Sverige AB.
- Levy, J. & Jakobsson, P. (2014). Sweden's abolitionist discourse and law: Effects on the dynamics of Swedish sex work and on the lives of Sweden's sex workers. *Criminology & Criminal Justice*, 14(5), ss. 593–607. DOI: 10.1177/1748895814528926
- MacKinnon, C. (1983). Feminism, Marxism, Method and the State: Toward Feminist Jurisprudence. *Signs*, 8(4), ss. 635-658.
- Mathiesen, T. (2005). *Rätten i samhället - En introduktion till rättssociologin*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Nayar, K. I. (2017). Sweetening the deal: dating for compensation in the digital age. *Journal of Gender Studies*, 26(3), ss. 335–346. DOI: [10.1080/09589236.2016.1273101](https://doi.org/10.1080/09589236.2016.1273101)
- Phaswana-Mafuya, N., Shisana, O., Davids, A., Tabane, C., Mbelle, M., Matseke, G., Banyini, M. & Kekana, Q. (2014). Perceptions of sugar mommy practices in South Africa. *Journal of Psychology in Africa*, 24(3), ss. 257-263. DOI: 10.1080/14330237.2014.906086

Poder, P. (2007). En postmodern nutid. I Andersen, H. & Kaspersen, L. B. (red.) *Klassisk och modern samhällsteori*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur AB, ss. 383–398.

Samuels, H. (2013). Feminist legal theory. I Banakar, R. & Travers, M. (red.) *Law and social theory*. 2:e uppl. Oxford, Storbritannien: Hart Publishing Ltd, ss. 129-146.

SeekingArrangements (2018). *Terms of Use*. <https://www.seeking.com/terms> [2019-05-14].

Selikow, T. A. & Mbulaheni, T. (2013). "I do love him but at the same time I can't eat love": Sugar daddy relationships for conspicuous consumption amongst urban university students in South Africa. *Agenda: Empowering Women for Gender Equity*, 27(2), ss. 86-98. DOI: 10.1080/10130950.2013.809930

Sugardaters.se (u.å.). *Hitta en SugarDaddy, SugarMama, SugarBabe eller BoyToy på SugarDaters*, <https://sugardaters.se/> [2019-04-02].

Svanström, Y. (2005). Through the Prism of Prostitution: Conceptions of Women and Sexuality in Sweden at Two Fins-de-Siècle. *NORA: Nordic Journal of Women's Studies*, 13(1), ss. 48–58. DOI: [10.1080/08038740510030416](https://doi.org/10.1080/08038740510030416)

Vetenskapsrådet (u.å.). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> [2019-04-09].

Waltman, M. (2011). Sweden's prohibition of purchase of sex: The law's reasons, impact, and potential. *Women's Studies International Forum*, (34)5, ss. 449–474. DOI: [10.1016/j.wsif.2011.06.004](https://doi.org/10.1016/j.wsif.2011.06.004)

Widerberg, K. (2007). Kön och samhälle. I Andersen, H. & Kaspersen, L. B. (red.) *Klassisk och modern samhällsteori*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur AB, ss. 449–468.

Wikén, J. & Bergman, L. (2017). Tre kvinnor om sugardejting: "Behövde snabba pengar". *Metro*, 6 september. <https://www.metro.se/artikel/tre-kvinnor-om-sugardejting-beh%C3%B6vde-snabba-pengar>

9.1. Offentligt tryck

SFS 1962:700. *Brottsbalk (BrB)*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1974:152. *Kungörelse om beslutad ny regeringsform*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1998:408. *Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 2005:90. *Lag om ändring i brottsbalken*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 2011:517. *Lag om ändring i brottsbalken*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 2017:937. *Förordning med instruktion för jämställdhetsmyndigheten*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet.

Arbetsmarknadsdepartementet (1998). *Kvinnofrid* (Regeringens proposition 1997/98:55). Stockholm: Regeringskansliet.

Justitiedepartementet (2004). *En ny sexualbrottslagstiftning* (Regeringens proposition 2004/05:45). Stockholm: Regeringskansliet.

Justitiedepartementet (2011). *Skärpt straff för köp av sexuell tjänst* (Regeringens proposition 2010/11:77). Stockholm: Regeringskansliet.

Prostitutionsutredningen (1995). *Könshandeln* (1995:15). Stockholm: Socialdepartementet.

Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst (2010). *Förbud mot köp av sexuell tjänst. En utvärdering 1999–2008*. SOU 2010:49. Stockholm: Justitiedepartementet.

10. Bilagor

Bilaga 1

Intervjuguide till Polis A.

- Hur länge har du arbetat mot prostitution?
- Vilka var dina arbetsuppgifter inom organisationen?
- Beskriv ert arbete mot sexköp och prostitution.
- Vilka kunskaper har du om prostitutionens omfattning och form?
- Finns det några problem med att tillämpa sexköpslagen?
- Vilka gråzoner finns gällande prostitution?
- Hur förhåller du dig till fenomenet sugardejting?
- Finns det något du vill ta upp som vi inte har tagit upp eller något du vill utveckla?

Bilaga 2

Intervjuguide till Polis B och C samt Länsstyrelse A och B.

- Vilka är dina arbetsuppgifter inom organisationen?
- Beskriv ert arbete mot sexköp och prostitution.
- Vilka kunskaper har du om prostitutionens omfattning och form?
- Upplever du att det finns gråzoner gällande prostitution (t.ex. sugardejting)?
- Vilken kunskap har du om fenomenet sugardejting?